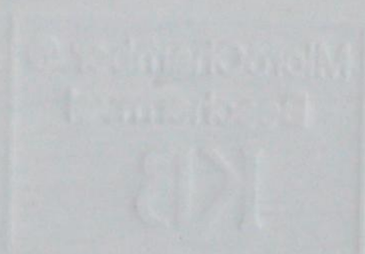

P. RIXTELS

GROOTEN ROBBERT,

Treur-Blyeindend-Spel.

Vertoont op d'Amsterdamsche Schouwburg.

t'AMSTERDAM,

Jacob Lescailje, Boekverkooper op den Middeldam, naast de Vismarkt. 1672.

OPDRAGHT

aan den E. Heer

M^r. DAMMAS GULDEWAGEN,

SECRETARIS der ſtadt Haarlem.

DE Dichtkunſt is als een Maaght, die, vreemt door de Wereldt reizende, geen herberg zoekt, als daarz' 'er veilig acht te zijn: zy bemint die haar bemint; waar in zy alle deugden gelijk is; daar in tegendeel meeſt alle ondeugden, die haar lieven, haten. Want de hoogmoet van een minder, haat die van een meerder; de gierigheidt zoekt yders mildehandt, en haet zich zelve in een ander; terwijl de nijt, om gunſt van elk, door laſter te verkrijgen, zich zelve pijnigt. Dit geeft my, mijnen *Grooten Robbert* aan U Ed. opofferende, hope, dat U Ed. een Beminnaar en Handthaver der Nederduitze Dichtkonſt,

 dien,

dien, ongehoort niet ten viere zal verdoemen. Hy komt zonder lofwerk, en, door de bloote naam alleen, iets groots ſchijnende, U Ed. onder de oogen. Wat hy is, zal U Ed., door hem te hooren, konnen verſtaan. Zelfs zal hy U E. zeggen, wat rolle hy ſpeelt, zonder daar toe een lange Voorreden, die meer woorden als het halve Spel inhoudt, van noden te hebben; daar in belachende vele Dichteren onzer eeuwe, die, alleen om in hun Voorreeden elkanderen op een hair te heekelen, en te ſcheeren, geheele Toneelſpeelen uitſweeten; dewelke zy niet, als gebeden, aan den Amſtel Schouburg willende opofferen, met zulk een ontſteltenisſe, en laſt in de mage dragen, dat zy daer aan zouden barſten, zoo zy die zelfs niet in alle gezelſchappen uitbraakten, en elk Poëet alleen, voor alle Perſonagien ſpeelde. Die dolheidt haat ik, maar niet die 'er van bezeten zijn; misſchien om geen vyant van my zelfs te wezen, en geen doorluchtige zielen de luſt te nemen, van uit de Hengſtebron zich zat, tot ſpouwens toe, te drinken. Deze *Robbert* is nu d'Uwe, doet 'er uw wil mede; maar beſcherm hem niet, zoo zijn deught hem niet beſchermen

men kan; naar dien ik begeere dat hy aanſtonts in zijn geboorte werde geſmoort, indien hy zelfs de nijt, en 't onverſtant niet kan verwinnen. Dit wenſche ik,

MYN HEER,

U *Ed. dienaar*

PIETER RIXTEL.

Spreekende Perſonagien.

Robbert, Vorſt der Saxen.

Reynout, gevangen Koning van Northumberlandt.

Rudolf, Veldtheer van Robbert.

Leonora, Dochter van Reynout.

Sophia, Dochter van Reynout.

Adelbart, Broeder van Rudolf, en Opperhooftman van Robberts Lijfwacht.

Karel, Vertroude van Adelbart.

VVolfaart, } Veldtwichelaren der Saxen.
Baldewijn, }

Roeland, Koning der Schotten.

Edmund, Prince der Schotten, en Broeder van Roeland.

Swijgende Perſonagien.

Kamerling van Robbert.

Lijfwacht van Robbert.

Schiltwacht van Reynout.

Auterknapen.

Gevolg van Schotſe Edellieden.

Gevolg van Schotſe Soldaten.

Schiltknaap van Rudolf.

DEN GROOTEN ROBBERT.

EERSTE DEEL.

EERSTE TONEEL.

Rudolf. Robbert. VVacht en Schiltknaap van Rudolf.

ZOo dwingt uw dapperheit, al wien u tegenstaat,
Uw Schiltleeuw, die zijn klaauw in 't hart der Britten slaat,
Verlangt, om, van zijn bandt ontketent, voort te springen,
En, hong'rig op den roof, in Schotlant door te dringen,
Daar Roelant, in zijn Hof, vast siddert voor uw macht,
En, ongewapent, 't juk der Saxen reeds verwacht;
Die, door het metselwerk, getorent tot de wolken,
Dat Schot- en Eng'landt scheidt, en toomt de twist der volken,
Verlangen met den Ram te breeken, om uw vaân,
En standaart, tegen 't Noord', op 't einde, aan d'Oceaan
Te planten, daar de Zon onze oogen doet verwachten,
Een korter ommeloop by dage, en langer nachten.
Dies, eer de Middagzon het krijgsvolk meer vermoeid,
Vind' ik, ô Vorst! geraân, dat zig den voetknecht spoeid,
En voort trek, om, vol moets, Severus steene wallen,
Verlaten van haar wacht, met stormtuig aan te vallen.
Een sterkte is haast gesloopt, daar niemandt weêrstandt biet.
Vervolg' uw zegen, nu uw vyant u ontziet,
En, kruipende in zijn schelp, niet naar u uit dard kijken,
Terwijl hy u al acht verwinnaar van zijn Rijken.

Rob. Verwinnaar Rudolf! neen. Toen ik het al verwon
Wat Humberlant in 't velt tot weêrstant brengen kon,
Wierdt ik verwonnen, en een slaaf van mijn gevangen.
Dees borst, die, by de Brit, zes wonden heeft ontfangen,

Eer dat ik mijn gebiedt, tot hier, hadt voortgezet,
Voert gaaf, en ongequetſt, den veldtſlag uit, en redt
Zich moedig door 't gevaar, dat overal my dreigde,
Tot dat de zegen zich aan onzen degen neigde,
En mijn begeerig oog op onze plond'ring viel,
Toen trefte my een ſchicht, door 't harnas, in de ziel:
Geen ruſting kon die ſcheut, van deze borſt, doen ſtuiten,
Of ik had voor een oog mijne oogen moeten ſluiten.

Rud. Durft d'overwonnen noch, die hem verwon, verraân!
Men ſtrafze met de doodt, die u naar 't leven ſtaan,
Zo wreet, dat elk uw wraak, voor eeuwig, zal gedenken.
Daar ſtraffeloosheidt heerſcht, tracht elk de Kroon te krenken.

Rob. O raadtſlag, verr' van 't wit, en mijn genegentheit,
Onkundig van 't geval, mijn krijgsmoet opgeleit,
Die nu moet onder 't juk eens overwonnen duiken.
Wat ſtraf zal ik aan die, om wien ik ly, gebruiken?
Want eiſcht haar ſchult de doot, en zoud' ik veilig gaan,
Zoo moſt zy zijn geſtraft, eer zy me hadt misdaan.
Nu waar 't een dolligheit, dat ik, gequetſt door d'ogen
In 't hart, deed' ſterven die ik niet zou derven mogen:
O neen! mijn hart wierdt zelfs, in 't haar, ter doodt gewont.
Zy, die my griefde, alleen herſteldt me weêr gezont,
Indienze wil. Ik moet lang quijnen, of kort ſterven,
Kan ik geen artzeny van wedermin verwerven.

Rud. Is dat een krijgsmans taal? (de Vorſt zy niet geſtoort)
De min, een quelling van een ledig hart, behoort
Op uw gemoet noyt ſtil, maar woelende om te ſtrijden,
Gewent tot honger, dorſt, en hitte, en kou te lijden,
Geen ſtant te grijpen. 't Voegt lafhartigen in 't Hof
Te minnen; maar uw hooft, dat met onwelkbaar lof
Bevlochten is, paſt niet al vleyende te bukken,
Om van een Maagden mont de kusjes af te plukken.
Een vrouw, naar 't oog te zien, is Robbert te gering;
Hy zie op 't oorlogspaart, met bloten arm en kling,

Den vyand onder 't oog, en door 't gedreun der trom'len
Gemoedigt, ruk al voort, en ſcheur de dichte drom'len
Zijns vyands, door zijn ſpeer, die drillende op zijn arm
Het veldt met lijken vult, de lucht vol moortgekarm,
En hem, naar 't ſneuv'len van zijn vyandts heyr, doet klimmen,
Tot daar aan 't blaau gewelf de helle ſtarren glimmen.
Dat voegt hem; niet een vrouw te vleyen om 't genot
Van hare dart'le min.

Rob. Mogt Mars, ons Wapengodt,
Wiens oorlogsſpoor ik volg, naar dat zijn toorts de landen,
En 't neêrgetrapte graan, deed' lichter lagen branden,
Terwijl den ruwe wolf in naakte lijken wroedt,
En tot zijn ſchinkels toe treed over 't veldt in 't bloedt,
Zich blaak'ren in de min van Venus, zonder ſchanden,
Daar zijn bedrijf, ontdekt, Merkuur deed' watertanden
Op zulk een ſnoepery, Vulkanus net wel waart;
Wat voegt dan Robbert niet, die zijn gequetſte paart
Te wet dreef in den Teems, den Humber door deed' ſwemmen,
En voorneemt Schot en Yer, hoe wilt zy zijn, te temmē.
Is 't my nu ſchande een vreugd te ſcheppen, in 't gezicht
Van haar, veel meer gewenſcht, als heden 't morgenlicht?
Kan nu geen minnevrucht ontrent de lauw'ren waſſen?
En zouden aan dees hals geen buigende armtjes paſſen,
Die my een tenger Wicht om d'yz're ſchouders vlocht,
Dat voor een lonkende oog mijn hart en zinnen kocht?
Zoo leg ik ſchilt en ſwaart op Venus autaar neder,
En kies voor 't harde ſtaal een Maaght, zoo ſchoon als teder.

Rud. Kan nu uw oorlogsmoedt, die over zee geſtapt,
Uw ſwaart, verroeſt van 't bloedt, op helmen ſtomp gekapt,
Door Konings ſtrotten dreef, en wie u dorſt beſpringen,
Deed' buigen voor uw magt, zig zelfs niet meer bedwingen.

Zoo ſtort uw krijgsroem neêr, en om een teere Maaght
Werdt uw gezag, uw heir, ja 't gantſche Rijk, gewaaght.
De welluſt voegt een Vorſt als d'oorlog is gewonnen,
Of als zijn vyandt hem een vaſte vreê wil gonnen;
Maar niet wanneer hy eerſt zijn ſtandaart heeft geplant
Op nieuw gewonnen gront, rontsom in 's vyands lant,
Dat, door de krijg verwoeſt, geen lijftocht uit kan geven,
Waar by 't vermoeide heir zoo ver' van huis zal leven,
't Welk dag op dag in 't velt gedreigt wort, met een ſlag,
Daar (zoo hem die mislukt) hy nergens vluchten mag,
Terwijl de Zee hem op een eilandt houdt beſloten.
Mars heeft het bedtgenot van Venus wel genoten;
Doch niet wanneer zijn toorts noch blakerde op de hey,
Gehucht, en ſteden ſtorte, op ſtadt en veldtgeſchrey;
Maar als zijn arm bebloet. tot d'elleboog den zegen,
Helthaftig door het ſwaart hadt in de vuiſt gekregen,
Dan heeft hy, wijl zijn moedt in 't veldt was uitgewoelt,
Zijn min en gramſchap beide in Venus luſt gekoelt;
En volgt gy Mavors ſpoor, ontvliê nu 't oog der vrouwē,
Voer d'oorlog uit, en breng het Saxen heir, behouwen,
Weêr over Zee, naar huis: het Hof geeft plaatze en tijt
Te klagen aan een Maaght, wat tocht gy om haar lijt.
Maar hoe kan hier de Min uw dapp're ziel behagen,
Daar ghy licht morgen zijt gevangen of verſlagen?
De Vorſt verſlaaf zich niet zoo licht aan een ſlavin.

Rob. Slavin! van Konings bloede, en waardig Robberts min.
Rud. Hoe, Leonora! nu gevangen met haar Vader?
Rob. Die weêrgalm trekt mijn min tot hare ziel noch nader.
Rud. Die hartstocht voert u zelfs meer van u zelven af.
Rob. Zy ſtal mijn hart: och of zy 't haar my weder gaf!
Rud. Heeft zelfs de Vorſt het hart verloren, wat zal 't wezē?
Rob. Die meer ontfangt als geeft, heeft geen verlies te vrezen.
Ru. Voor 't dapper mannen hart een tenger maagden weêr.
Rob. Een maagden hart is vaak zoo vol van moedt, als teer.
Rud. Kan dan verſlagenheit en krijgsmoedt t'zamen wonen?

Rob.

Rob. Der vrouwen dapperheit blonk eer in d'Amazonen.
Rud. Maar niet in 't Britfche krooft, tot geilheit opgevoet.
Rob. Trok Vaodicea den vyandt niet te moet?
Rud. Wierdt ook haar vrouwen heir door mannen niet
verflagen?
Rob. Zy heeft nochtans de roem van dapper meê gedragen.
De liefde op 't bedt vervrouwt, in 't veldt een krijgs-
heldt, niet.
Ru. Geen grooter ramp als die het minnende oog niet ziet.
Rob. Wat mag geen Vorft beftaan?
Rud. Wat moet een Vorft niet fchromen?
Rob. Ik kan al wat ik wil.
Rud. Als gy u zelfs kunt tomen.
Rob. Wat paft mijn luft dan niet?
Rud. Niet minder dan de min.
Rob. De min geeft laffen moet.
Rud. Zy roept de laf heit in.
Rob. Wat fchade geeft de liefde?
Rud. Een dwaasheit aan de Vorften.
Rob. Mijn fchoud'ren, die de laft der Saxen Rijken torften,
Alleenig kunnen ook de liefde en krijgszorg laân,
En blijven als een rots in ftorm en barning ftaan.
Spaar dan uw tegenraadt, gehoorzaam my, ga heenen,
En haal die Morgenzon. Zeg, datze noch door wenen,
Noch tranen, 't god'lijk licht van haar gezicht bedek;
Maar rijze inglans, de mift van mijne ziel op trek',
En my verquik, gelijk de dageraat de beemden.
Brengtze in mijn tent. *Rob. Lijfw. binnen.*
Rud. Hoe kan een grootze ziel vervreemden,
Die eerft, al wat hy zag, verwon, buigt als een riet,
En wordt verwonnen nu by d'overwonnen ziet.

TWEEDE TONEEL.

Rudolf. Schiltknaap van Rudolf. Sophya, en twee Rovers.

Soph. ACh Hemel! redt my uit de klauw der ſchende-
naren.
Help, moort!
Rud. Die moort-roep komt van achter ginſche blåren.
Soph. Is hier noch Godt, noch menſch, die my ontzet in
noot.
Ach! moet ik ſterven, ſteekt my ongeſchonden doot.
Rud. Men redt de Iuffer, die zich weêrloos weert met
zuchten.
Staat af, verweert u, zie die blode ſchelmen vluchten,
Het waar hun ſlechts te doen om ſchennis, en om buit.
Nu zijt gy veil, Mevrou, klaag nu uw krop ganſch uit.
Wat zucht gy? wie zal hier uw ongeluk iets vergen?
Soph. Moet ik dan lijf en eer nu by mijn vyant bergen?
Rud. Ben ik uw vyant? wie zijt gy dan? uit wat rijk?
Rechtſchapen krijgsmoet doet geen Maagden ongelijk,
Noch hinder. Spreek, Mevrou. Ey, ſmoor niet in uw
klachten.
Soph. Ik ben de dochter van den Humbervorſt, wiens
machten
Te lande en water nu verdelgt zijn, door den Sax;
En of hy zelf noch leeft of doot is...
Rud. Zult gy ſtrax
Aanſchouwen.
Soph. Leeft hy dan?
Rud. Als ik.
Soph. En zonder wonden?
Dat ik hem zie.
Rud. Ik zelf ben naar hem afgezonden.
Hier is uw Vaders tent; hou ſchiltwacht, zeg uw Heer,
Dat Rudolf hem verzoekt terſtont te ſpreeken; keer

Niet zonder hem, de Vorſt gebiedt het.

Soph. Ach! hoe enden
De ſtaten van 't geluk der Vorſten in ellenden.

Rud. Daar komt hy, beide voor- en tegenſpoet getrooſt.

Rudolf. Reynout. Sophya. Schiltknaap, en Schiltwacht.

Soph. Ach Vader! ik beſwijk.

Rey. Heb ik u hier, mijn krooſt,
In d'armen!

Soph. Ach!

Rud. Zy ſwijmt.

Rey. Zy ſterft, ô Heer! zie neder.
'K vond' u verlooren, en gevonden, moet ik weder
U ſtrax verliezen, kindt!

Soph. Ach!

Rud. Zy bekomt weêr; maar
De blijdtſchap, zettende al de geeſten ſchielijk haar
Van 't hart af, hadt bykans haar 't leven ook doen miſſen.

Rey. Geen dauw kan d'akker zoo by zoomertijt verfriſſen,
Als uw ontlooken oog mijn ziel.

Soph. In ſlaverny!

Rey. De ziel der Wijzen leeft, hoe ſwaar gevangen, vry,
Voelt ſmaat, noch laſt, dien hier het lichaam heeft te dragen.
Wat Gode ons toezendt moet ons mede, als hem, behagen;
Hy geeft, aan dien hy wil, 't geluk, en eiſcht het weêr.
Verheft de laagſte in top, en werpt de hoogſte neêr.
Maar hoe komt ghy hier mede in 't Saxe heir gevangen?

Soph. Vrywillig, en om u, door kinderlijk verlangen;
Want toen de veldtſlag was geëindigt, yder vloot,
En ik, onwetende, of ghy levend waart of doot:
De vluchteling te paarde, ook volgde om vry te leven,
Heb ik my 's nachts, in 't boſch, niet ver van hier begeven,

En

En horende 't gerugt, dog nog onzeker, dat
Den Sax, u, eerst gewont, daar naar gevangen hadt,
Besloot mijn liefde u by den vyant te bezoeken;
Maar tredende van 't paart, zijn uit verborgen hoeken,
En moort-speloncken, twee geweldenaars gespat;
Ik vlugt, zy volgen, tot den een mijn lokken vat,
En d'ander my op d'aard' wil werpen, om te schenden:
Help! riep ik, en dees Heer, den hemel wou hem zenden,
Verloste my. God loon zijn helden-daat en trouw.

Rud. Mijn ziel en degen zijn ten besten voor een vrouw.

Reyn. Uw zuster heeft uw komste alhier nog niet vernomen.

Soph. Isze ook gevangen!

Reyn. Neen, vrywillig hier gekomen,
Toen Rudolf met zijn lans mijn moedig paart doorreeg,
Dat straks voor over, met zijn Heer, ter aarde zeeg,
Die van zijn oorlogs-volk verlaten, niet mogt leven,
Of most zig willig aan dien Velt-heer overgeven.
Uw zuster ziet van verr' dat ik werd' weg gebragt.
Zy volgt te paarde, en komt gevlogen, onverwagt,
Daar my der Saxen Vorst verwelkomt, als gevangen;
De liefde doet haar om mijn oude schouders hangen,
Of zy 'er om besterft. zy sprak: ik leef als gy,
In vryheit vrolijk, of bedroeft in slaverny:
'k Zal u, mijn vader, ramp als voorspoet helpen dragen.

Rud. De Vorst, den adel, en al d'and'ren die dit zagen,
Staan voor 't heldinnestuk, en trouw, verbaast en stom.

Rudolf. Reynout. Sophia. Leonora. Schiltknaap van Rudolf. Schiltwacht van Reynout.

Leon. ZYt mede in slaverny mijn zuster! wellekom.

Soph. Laat ons nu t'zamen met onze ouden vader swerven.

Leon. Ons treffe een lot, als hem!

Soph. Wy willen met hem sterven

Reyn. Of leven; want mijn ziel, nu zy uw beide ziet,
Acht scepter, kroon nog rijk, ja zelfs de vryheit niet.

Gy maaktme in ongeluk gelukkig, ſchoon mijn dagen,
En zorg, 't gerimpelt hooft doen gryze hairen dragen.
Mijn eenen voet op 't velt, mijn ander treet in 't graf,
En ik mijn ziele gaarn aan God ten offer gaf.
Nog luſt my 't leven, nu mijn dogters zijn behouden.

Rud. Mijn Heer, vergeef het my, zo mijn verzoek uw ouden
En afgeſtreden ziel, met droefheit mogt belaân.

Reyn. Daar is geen leedt meer voor die 't al heeft doorgeſtaan.

Rud. De Saxe Vorſt, nu meer gemoedigt, door den zegen
By hem, te velde, op u, uw kroon en heir verkregen,
Beluſt den buit te zien, van wapenen en gout,
Heeft alles deze nacht by toortslicht aangeſchout,
Verwondert om de ſchat, geroofț by onze benden.

Reyn. (Zoo plagt altijt het radt van d'oorlog zig te wenden;
Nu heeft den eene, en dan den ander wil van 't gelt.
De velt-buit krijgt men, en verlieſt men door gewelt.)

Rud. Maar ſlaande in 't end' verbaaſt zijne ogen heene en weder,
Vraagt naar de maagt, die flus, zoo vol van moedt, als teder
Van lighaam, en zoo rijk van ſchoonheit als van deugt,
De vader volgde in zijn gevankenis, met vreugt.

Reyn. (Die reden treft mijn hart, dat zelden ſchrikt van woorden.)

Rud. Mit ſweeg de Vorſt, of hy zijn wil voor 't volk verſmoorde,
Maar zijnde alleen, gebood hy aanſtonts, dat ik zouw
Hem leev'ren in zijn tent, het voorbeelt van de trouw,
Uw dochter Leonoor. Hoe! ſchrikt gy?

Reyn. Is dat wonder?
De noot-eiſch treft mijn ziel, gelijk de dolle donder
Een berg-eik, die zoo diep zijn wortels ſchiet in d'aard',
Als zijn vereeuwde ſtam, zijn takken, hemelwaart,
Omverr' rukt. Ach! mijn kint, zijt gy tot my gekomen,
Op dat gy ſtrax my weêr zoud werden afgenomen,
Den Sax geoffert, die, noch heiden zijnde, en wreet,

Zal juighen, als gy zijt geſchonden, om uw leet. (den,
Heeft dan mijn ouderdom niet ramps genoeg doorſtre-
Dat nog dit nootverzoek, mijne oude en ſtramme leden
Moet rukken in het graf: of wil die ſtraffe Vorſt
Dat Reynout ſterven zal? wel aan, doorſtoot deez' borſt,
Tap met het hartebloet mijn adem uit de wonden,
Om niet te leven als mijn dochter is geſchonden. (hair,

Rad. De zorg die meerder ſchuilt by 't grijze als blonde
En u nu pijnigt, tilt aan mijn verzoek te ſwaar. (gen,
Schoon Robbert wert alom door 't ſnel gerugt gedra-
Dat hy, vol moet, te paarde in 't velt zijn lijf dart wagen,
En dapper met den ſpeer, en ſabel in de vuiſt,
Den vyant treffen, dat het bloet langs d'akkers bruiſt,
Tot dat hy, die hem trots het hooft boot, heeft verwon-
nen,
Noch is van hem noit maagt mishandelt, of geſchonnen:
Hy haat de geilheit en 't blanketſel van de jeugt;
Maar overwonnen door uw dochters trouwe en deugt,
Verzoekt haar komſt, niet om haar kuisheit te belagen,
Maar om, haar voorbeelt ziende, op 't zelve ſpoor te ja-
gen.

Reyn. Dat trooſten ſtelt mijn ziel in 't vreezen niet geruſt,
Men eiſcht haar om haar deugt, en houd haar om de luſt;
't Is eerſt nieuwsgierigheit, daar naar is 't min, die zelden
Bezadigt blijft, ook in doorlugtige oorlogshelden;
Want min, ſchoonze uit de deugt, in 't hart haar oor
ſprong nam,
Is eerſt bedekt en kuis, en ſmoort haar eigen vlam;
Maar door gelegentheit van vleyen, klagen, ſmeken,
En ſtrelen aangeſtookt, komt t'effens uit te breken,
Dan ſtijgt de brant van 't hart naar 't weelig brein, en doe
De leden trillen door het koken van het bloet,
Terwijl verbeeldingen van geile kittelingen
De ziel vervoeren, dat geen reden haar kan dwingen.
De Vorſt verzoekt mijn krooſt, ſlechs om haar eens t
zien;

Maar wil hy meer, wie kan 't zijn mogentheit verbiên?
Geen wet nog reden kan zijn drift, hoe quaat, beletten.
Hy doet wat hy begeert: zijn luſten zijn hier wetten;
En ondertuſſen loopt haar kuisheit groot gevaar
Van ſchipbreuk. ach! zy komt niet ongeſchent van daar.
Kunt gy niet by de Vorſt haar medegang verſchonen?

Rud. 't Verzoek is zijn gebodt, en 't weig'ren is hem honen.
Berâ u wel; hy is uw overwinnaar, gy
Zijn overwonnen. vrees voor ſtrenger ſlaverny.
De gramſchap, zo gy durft uw dogter aan hem weig'ren,
Zal ſtraks de reden in zijn ziel te boven ſteig'ren,
En ſcheuren haar met wil of onwil van u af,
Beſt waar het dat men haar gewillig overgaf.

Reyn. Ach! overgeven.

Rud. Ja, of hy zalze u ontroven,
Haar eer met eene.

Reyn. Ik raak dien ſtormhoek niet te boven.
Mijn ziel, hoe worſtelt gy in deez' verbolgen zee.
Gâ Leonora... maar Sophia, gaan wy meê. (gen;

Rud. Zagt Reynout, 'k heb geen laſt als haar alleen te bren-
Terg Robbert niet, hy zal geen vaders oog gehengen
Daar hy zijn krooſt alleen wil ſpreken. houw u ſtil;
Uw aller leven, en haar eer, hangt aan zijn wil:
Hy kan uw dogteren eerſt ſchenden, dan vermoorden
Indien hy 't wil; dat gy niet ſtuiten kunt met woorden;
Want magt is u belet.

Reyn. Mijn dogter, zoud gy gaan?

Leon. Ik blijve, of gâ, zoo als het vader kan verſtaan.

Reyn. Gâ Leonoor... kom weêr: hoe dwarrelen mijn zin-
nen?
Ik voel haar in mijn ziel een worſtelſtrijt beginnen.
Deez' kampt, op datze gâ, ons dryen 't leven ſpaar;
En die, op datze blijve, en ik hier ſterf met haar.
Wien zal mijn keur de kroon van d'overwinning geven?

Rud. Zy gâ, en ſpaar haar eer, met eene u allen 't leven.

Reyn. Maar Rudolf, eer gy ſcheit, hoor nog mijn laatſte beê:

Gy schutte, dat geen hant Sophias eer misdeê,
Die door uw trouwe alleen nog leeft, en ongeschonden;
En nu de Vorst uw heeft om Leonoor gezonden,
Verzoek, ja bid ik, dat gy deze, my zoo waart
Als d'ander, mede wilt beschermen, door uw swaart,
Voor die haar leven of haar kuisheit wil verkorten.

Rud. Betrouwme, ik zal voor haar, is 't noot, gewillig storten
Al 't adelijke bloet dat door mijn aders sweeft,
En voor haar eer aan 't staal zich reets ten offer geeft;
Ja, 'k sweer u by de magt der goden, dat geen handen
Uw dochter, voor mijn oog, met ongelijk of schanden
Belasten zullen.

Reyn. Ach!

Rud. Verlaat u op mijn trouw.

Reyn. 'k Omhelsde u gisteren met vreugt, maar nu met rouw.
Mijn Leonora, ach! toen quaamtge om nu te scheiden.

Rud. 't Wort tijt.

Reyn. Ga Leonoor, den hemel wil u leiden,
En u omheynen met een schaar van eng'len, daar
Uw eer en leven by een heiden loopt gevaar.

Rud. en Leon. binnen.

Z'is weg, en uit mijn oog, maar geensins uit mijn harte;
Zy, komt de Vorst ten vreugde, en gaat, mijn ziel ten smarte.
Mijn dochter, die nu met uw vader, hier alleen,
Verlaten van 't geluk, mijn rampen hebt gemeen,
Sophia, zaagt gy oit, toen eerst den Sax quam vallen
Gewapent in ons rijk, my dreef uit burgt en wallen,
Of toen ik met mijn heir en schatten in het velt
Geweken, bukken most voor machtiger gewelt,
Berooft al t'effens van mijn gout-kist, rijk en vrienden,
My treuriger als toen geluk en macht ons dienden;
Maar nu beken ik, treft dit scheiden my veel meer
Met rouwe in 't harte, als al mijn tegenspoet wel eer.

Soph. Heer vader, zy getroost, den hemel zal beletten,
Dat maagdeschendenaars haar kuisheit niet besmetten,
Noch heidensche afgodist beledige haar ziel,

Die zig altijt aan Gode alleen verbonden hiel. (beden
Reyn. Kom, treên wy dan ter tente, en laat ons door ge-
God ſmeken, dat hy haar, zoo ſchoone als kuiſche leden,
Door geile onkuiſche drift, niet laat ontwijden; maar
Door zijn geleygeeſt haar voor overlaſt bewaar.

TWEEDE DEEL.

EERSTE TONEEL.

Rudolf. Leonora. Schiltknaap van Rudolf.

Rud. MYn ſchiltknaap, treê voor uit, verwagt my in mijn tent. Schiltk. binnen.
Nu zijn we alleen Mevrou. hier is geen menſche ontrent
Die ons verſpied. ey! wil mijn vryigheit gedogen.
Leo. Den hemel ziet ons zelfs met meer als duizent ogen.
Rud. Dat zijn de ſtarren die begunſtigen mijn ſtuk,
Daar 't dagligt Rudolf zou beroven van 't geluk
Dat hy zig inbeelt te genieten in het donker,
Terwijl uwe ogen met haar vuur en hel geflonker
Mijn ziel verlichten, en ontſteken, dat de brant
En liefde, die eerſt ſmeulde in hart en ingewant,
Nu uitbarſt, en de vlam mijne ogen uit doet breken;
Zoo kan een maagdenoog een heldenborſt ontſteken.
Leo. 'k Verſtâ niet wat gy zegt, noch minder wat gy meent.
Rud. Is dan uw brein verſtaalt? of is uw hart verſteent?
Ha! Leonoor ik zag! maar hadden toen de goden,
(Zoo brande ik niet) of u, of my 't gezigt verboden!
Ik zag u minnelijk uw vaders ouden hals
Uit liefde omſtreng'len met uw ſneêwitte armen, als
Een groene wijngaartrank zig vlegt om dorre ſtaken:
Dat ſtrelen, dagt ik, zou my meer als hem vermaken.
Ach! wenſchte ik, was ik nu haar vader ook in ſchijn,
Ik waar gewillig out, om zoo gekuſt te zijn.

Leo. Het is mijn pligt mijn liefde aan Vader te bewijzen.
Rud. Schenk die aan jeugdig bloedt, niet aan verdroogde grijzen.
Gun my uw liefde, en al de wellust, die daar uit,
Met volle vreugt en weelde, als een fonteinaâr spruit.
Laat my.
Leo. Wat wilt gy?
Rud. Ha!
Leo. Wat eischt gy door uw smeken?
Rud. Swijg tong... Gy ziet wel wat mijne oogen willen spreken.
Leo. 'k Verstâ niet wat uw tong, of uw gezigt my zeit.
Rud. 't Gezigt, Mevrouw, vertoont u mijn genegentheit.
Leo. Waar toe?
Rud. Tot u, en 't geen uw schoonheit draagt verborgen.
Laat my dien morgenroos noch plukken voor den morgen:
De gront, in 't grasrijk bosch, verstrekke een ledekant.
Uw oogh ontstak mijn min; kom, lesch nu weêr die brant.
Leo. Ik meende dat ik by den Rijksvorst waar ontboden.
Rud. Maar dat belet my niet u tot die vreugt te noden.
Hoe kan hy, als gy swijgt, onz' minnesnoepery
Van verre ruiken? neen, ik houde u daar af vry.
Leo. Wat doetge al moeite om zulk een schelmstuk te voltrekken;
Maar 't is meer moeite, als 't eens volvoert is, te bedekken,
Terwijl de vreze van ondekt te zijn, altijt
Uw geil geweten straft, en alle rust benijt.
Rud. Te flauw verzoeken, doet u stout mijne eisch ontzeggen.
Leo. Zal dan de reden voor uw geilheit achterleggen?
Rud. Ik vley vergeefs, dies is meer stoutheidt wel zoo goet.
Leo. Een maagt te schenden past geen adelijk gemoet.

Rud. Ik rukte uw zuſter uit de klaauw' der ſchendenaren.

Leo. En wilt gy zelfs uw ziel met ſchennis nu beſwaren,
Bevlekken met een ſchande uw ridderlijke deugt?

Rud. Ik draag een kleene ſchande om zulk een groote vreugt
Gewillig.

Leo. Zal de min u tot die zonde opſtoken,
Die gy aan and'ren voor mijn zuſter hebt gewroken?
O gruwel!

Rud. Ik heb haar van ſchande en doot bevrijt,
Dies ſchenk mijn min haar bede, indien gy dankbaar zijt.

Leo. 'k Schenk u mijn leven, laat ik maar mijn eer behouwen.
Ey! wraak uw korte luſt om 't eeuwig naaberouwen.

Rud. Ik weet uw tegenwil, en ſchatze ook beter; maar
Het hart, door min vervoert, volgt nu het argſte naar;
Daarom bereid u. voort.

Leo. Mineedige verrader!
Zijn dit uw eden en beloften aan mijn Vader?
Help, hemel!

Rud. Schreeuw niet.

Leo. Help!

TWEEDE TONEEL.

Robbert. Adelbart. Rudolf. Leonora. Lijfwacht van Robbert.

Rob. Waar of den Veltheer wacht?

Leo. Ach! helpt my niemandt, eer dien ſchender my verkracht?

Rob. 't Is Leonora.

Ad. 't Is mijn broeder.

Rob. Is 't geen wonder

Dat gy, verrader, niet verplet wort door den donder.
Den schender beeft, om dat hy 't schelmstuk heeft bestaan,
Of, om dat hy, gestoort, daar in niet voort mogt gaan.
Ha schelm ! hoe kan nu u die geile lust behagen,
Daar gy op 't schenden wert gevangen voor het dagen ?
De Vorst, riedt gy, verslaaf zig niet aan een slavin,
En zelver stont gy naar de voorproef van mijn min,
O gruwel ! met gewelt. Een vrouw te zien naar d'ogen:
Was Robbert te gering, die nu te veldt getogen,
Geensins mag minnen, maar moet strijden tot het endt:
't Past Rudolf slegs alleen dat hy Princessen schent.
Vervloekte, swijg niet, maar verdedig u met spreken.
Rud. 't Ontkennen baat niet, daar de misdaat is gebleken.
Rob. Ga Adelbart, leyd' hem gevangen, sluit hem vast.
Men zal beraatslaan welk een straf zijn misdaat past.

DERDE TONEEL.

Robbert. Leonora. Lijfwacht.

Rob. Mevrouw stel zig gerust, nu heeftze niet te vrezen.
Leo. Ach ! kan de kuisheit wel by 't krijgsvolk veilig wezen ?
Rob. U zal geen leed geschiên, dat sweer ik by mijn kroon.
Leo. Dat swoer ook Rudolf by de magten van zijn goôn.
Rob. Mijn min beschermde uw eer; onnodig zijn uw klagten.
Leo. Ach! spreekt gy ook van min, ik vrees weêr voor 't vleesch kragten.
Rob. Gy beeft nog als een duif, die door 't gepluimte in 't
Van d'arentsklauw gevat, de wiltschut met een heesch
Geluit om hulp riep, daar den rover door zijn schigten
Getroffen, zy verlost, nog duikt en schijnt te swigten,
Uit vreze of zy noch van haar vyant wierd beloert.
Mijn schone, ey ! schort de zorg die nu uw ziel ontroert:
Wat zugt gy, en beswalkt de starren van uwe ogen
Met tranen; gun my d'eer dat ikze u af mag drogen.
O onvolroemde schoonte, en nektarrijke mont,
De zon beschilder in de goude morgenstont

Het blauwe ſtarrendak met rode en purp're rozen;
Natuur heeft ſchoonder velt voor haar pençeel verkozen
Aan 't ſneêwitte aangezicht, van u alom bemaalt
Met blos, daar zelfs de lent haar bloemenkrans uit haalt.
Leo. De ſchoonheit hangt alleen aan 't keuren van elks ogen,
Die voên verbeeldingen, en pajen 't hart met logen,
Dat vaak in 't korte walgt van 't geen het al te zeer
En ſchielijk had geviert met blinde liefde, en eer.
De Vorſt mag wel te recht de ſchoonheit vergelijken
By rozen, die de lente op 't groene loof ziet prijken,
Terwijl een wint, een rijp, haar van de ſteel afrukt,
De minſte toeval, of verloop van dagen, plukt,
Of doet verwelken 't blos dat maagdenwangen dragen.
Een ſchoonheit zonder deugt kan my geenſins behagen;
De deugt blijft ſchoon, al isze ontërft van ſchoon gelaat,
Dat, als blanketſel, 't lijf alleen tot oogçieraat
Verſtrekkende, de ziel noch beter maakt noch ſlimmer.
Rob. Een dartel lonkende oog behaagde Robbert nimmer.
Stantvaſte zedigheit die in een ſchoone maagt (haagt
Noch ſchoonder uitblinkt, heeft mijn ziel verrukt, be-
Mevrouw de deugt alleen, misgun tog niet mijn zinnen,
Dat zy uw deugden, om uw ſchoonheit, meer beminnen.
Leo. Wie recht de deugt bemint, bemintze in geen perzoon,
Maar in en om haar zelfs, en ziet op eer noch loon,
Hy jaagtze naar, niet met die haar bezitten t'eren,
Maar met haar voorbeelt zelfs te volgen, door 't begeren;
Schept gy, ô Vorſt, daar in uw luſt, wat roemt gy dan
Uw dienares, wiens roem geen lof u geven kan;
Want zo'er ſchoonheit, my noch onbekent, mogt ſweven
In dit vergank'lijk beelt, 't is my te leen gegeven
Van Godt die 't alles geeft; hem is bekent, waarom.
En wat de deugt belangt, daar ik te kort in kom,
Die moet ik, ſchoon beſtreên van zondige gedagten,
Tot op het einde altijt veel meer als nu betragten,
Nadien haar einde alleen hem loont, wiens zorg en vlijt
Zijn tochten overwon, en paſte op gonſt noch nijt;

Dat einde zal my, zoo ik het bereike, ook kronen
Met eeuwig heil, maar noit in my een ander lonen.
't Is dan geen waarheit, maar een heusheit, dat de Vorst
My dus verheft, misschien om in deez' lauwe borst
Meer vuur t'ontsteken, en mijn trage ziel te nopen,
Om met meer yver naar de kroon des deugts te lopen.

Rob. Ik weet waarom natuur uw goddelijke geest
Besloten heeft, mijn schone, in dien volmaakte leest.

Leo. Waarom?

Rob. Vraagt gy dat noch? om Koningen t'ontsteken,
Op datze uw schoonheit om een vonkje liefde smeken.
Hoe! keert gy 't aangezicht zoo schielijk van my af?

Leo. Ik meende of mijn gezicht uwe ogen hinder gaf.

Rob. O heusche kuisheit! wil mijn liefde niet meer tergen;
Laat Phœbus zijn paruik in d'Oceaan verbergen,
Of met een swarte wolk zijn stralen al den dag
Bedekken, als ik maar uw zon aanschouwen mach,
My spieg'lende in 't kristal der flonkerende kolen
Van uw gezicht, dat my het harte heeft ontstolen.

Le. Het schijnt de Vorst heeft lust te scherssen met een maagt.
Ik stal noit hart dat gy noch in uw boezem draagt,
Noch hebb' het oit begeert.

Rob. Dat doet mijn ziel meer zugten:
Gy voed de liefde, en schijnt de liefde zelfs t'ontvlugten:
Gy rooft de harten die gy zelver niet begeert,
En stookt een vuur dat elk, behalven u, verteert.

Leo. Dit zijn me raadselen, te duister om t'ontknopen.

Rob. Ik sprak wel klaarder als ik zekerder mogt hopen.

Leo. Wat hoopt de Vorst?

Rob. Uw min, om dat ik u bemin.

Leo. Wie kan 't beletten dat hy werdt bemint? maar in
De wedermin heeft elk zijn keur; ik mach 't wel lijden
Dat gy my mint, en kan die liefde u niet benijden;
Doch hoop geen wedermin, maar onderdanigheit,
Van my gewillig, tot wat gy gebiedt, bereit,
Behalven om uw min met wedermin te lonen;

'k Wil

'k Wil wel gehoorzaamheit, maar kan geen liefde, u tonen.

Rob. Benijt gy niet mijn min, (hoe kan ik dit verſtaan?)
Alsze in haar eigen vlam tot aſſche moet vergaan:
Of wilt gy dat ik door mijn liefde, nu aan 't quijnen
Geſlagen, zal als ſneeuw voor 't zonnevuur verdwijnen:
Zoo neemtge op Robbert, van uw Vaders neêrlaag, wraak,
Ja, daarom is mijn liefde uw opperſte vermaak.
Ha! Leonora, moſt ik door de koude baren
Van d'Oceaan met zoo vele oorlogſchepen varen,
Om hier te branden? moſt mijn krijgs-moedt niet te vreên
Met gantſch Germanje, zoo veel omgewroete ſteên,
En Koninkrijken, in Brittanje, door den degen,
Noch hegten aan mijn kroon, om naar die wapenzegen,
Te vallen in uw magt, terwijl uw ſchoonheit kon
Verwinnen die den Teems en Humber overwon:
En zult gy noit mijn min met wedermin vergelden?
Ontfang deez' lauwerkroon, een pronkçieraat der helden;
Zy paſt niet om mijn kruin, als overwinnaar; maar
Om 't hooft dat mijne ziel kan ſtrikken in het haar.

Leo. De Vorſt geeft aan zijn liefde een al te loſſen teugel;
Dies holtze buiten ſpoor: ey! fnuik uw min de vleugel.
Verſmoor uwe achtbaarheit niet reukeloos in 't ſlijk;
Want Liefde, en Majeſteit, zijn altijt ongelijk
In wit, en ſwaarlijk met elkand'ren te verdragen.

Rob. Men moet de Juffers meer als eens om liefde vragen,
En ſmeken, 't is 't gebruik ten hove, en ook miſſchien
Uw doelwit, om een proef van Robberts min te zien,
Die u, of aanſtonts, of in korten tijt, zal blijken.

VIERDE TONEEL.

Adelbart. Karel. Robbert. Leonora. Lijfwacht.

O Vorst! verwinnaar van zoo vele Koninkrijken,
Die 't al doet buigen voor uw wapenen en moet;
Uw trouste dienaar valt uw Majesteit te voet,
Ik hebbe als onderdaan mijn plicht aan u gequeten,
Mijn Broêr gevangen en gesloten in den keten:
Nu eischt het bloedt voor hem te bidden...

Rob. Wat is dit?
Rijs op, het past geen Helt dat hy gebogen bidt;
Wy hooren, spreek al wat uw Broeder kan verschonen,
Gy toonde uw plicht voor ons, wiltze ook voor hem nu tonen.

Ad. 'K ontken niet dat het stuk waar heilloos onderstaan,
Uw oppermacht geschent, uw eer, Meyrou, misdaan,
En straf vereischte, daar al 't Leger voor zou beven,
Indien zijn wil het werk ten einde hadt voldreven;
Maar nu hy in 't bestaan voor 't schenden is gestuit,
't Berou de wil verfoeit, en uit het harte sluit,
Is 't misdoen minder, en genadiger te straffen;
Dies, Vorst, verschoon zijn schult.

Rob. Een Vorst moet eer verschaffen
Aan die, wiens wil met kracht naar groote zaken staat,
Schoon hy door sterker macht gestuit wort in de daat;
Maar straffen dien, wiens wil gezet op gruwelstukken,
En schenden met gewelt, gestuit wort voor 't gelukken
Van 't grouzame opzet. Hy misdoet niet tegens 't recht,
Die wil en misdaat een gelijke straf oplegt; (gen,
Want misdaadt zonder wil verschoont de schult hier te-
Is wil van 't schelmstuk voor het schelmstuk zelfs te we-
En juist te straffen naar 't vereischen van de zaak. (gen,
Robbert schijnt te willen vertrekken.

Ad. De Vorst verhoor noch eens mijn voorspraak, zonder wraak;

Of zijde in 't wikken van mijn Broeders schult te kiezē?
Gy achte noit, ô Vorst! uw schatten te verliezen,
Als gy een slecht soldaat, die dapper voor uw Kroon
Het leven waagde, schonkt meer als verdiende loon;
Zijtge in 't belonen van de kleinste zoo mildadig,
Weest dan in 't straffen van de grootste toch genadig,
Verschoon uw Veltheer, en mijn Broeder, voor dees tijt.

Rob. 'K schonk and'ren, hem, en u meer als gy waardig zijt;
Doch zulx berout me niet, maar dat zou my berouwen,
Als 't recht most zijn persoon, en niet zijn schult aanschouwen:
Neen, Adelbart, 'k verschoon geen schelmstuk, om die 't doet.
Hoe grooter Rudolf is, hoe meer ik straffen moet.

Ad. Treê dartien jaar te rug, denkt dat hy al die dagen
Zijn schilt en sabel heeft uw Kroon ten dienst gedragen;
Wat Rijxtwist hy niet in uw stamhuis, eer de brant
Ten daken uitsloeg, heeft geslist door zijn verstant;
Hoe hy den vyandt van uw vestingen afweerde,
Dien naarjoeg, overwon, en met den zegen keerde;
Hoe hy met u, en 't heir, nu over zee gescheept,
Een nieuwe wereldt wint, een goutoegst met zich sleept,
En u met Stevenkroon en Lauwerkroon doet pralen;
Hoe dikmaals hy u, ziende in 't veldt te ver verdwalen,
En vallen onder 't gros van 's vyandts heir, bezet
Door duizenden, alleen het leven heeft geret.
Hoor my niet Vorst, maar laat zijn daden voor hem spreeken.

Rob. Deed' hy my dienst, ik bleef noch minder in gebreeken
Van die te loonen, ook ver boven zijn waardy.
Wat gunst, wat eer, wat schat ontfong hy niet van my?
Ik maakte, om zijn verstant, hem d'eerste van mijn Raden,
En opper Veldtheer, om zijn moet en oorlogsdaden;
Ja mijn geheimste vriendt, om zijn beproefde trouw,
Dit al verliest hy nu, om 't schenden van Mevrouw;

En

*En hoe hy om zijn deught heeft meer van my genoten,
Hoe eer hy, om zijn ſchult, werde uit mijn gonſt verſtoten.

VYFDE TONEEL.

Adelbart. Karel.

ONdankbaar Hooft, dat zoo zijn nutſte leden fnuikt!
Hy hielp u aan die macht, die gy aan hem misbruikt.
Maakt Vorſten groot, en help hen volk en Rijken winnen:
Vly, om een handt vol gunſt uw zinnen naar hun zinnen.
Zieze al uw leven ſtip naar d'oogen, vlieg, en ſchrik,
Leer ſwijgende hun wil uit enkel ooggeblik
Bekennen, krop al 't leedt datze u door trotſe woorden
In 't hart doen ſwelgen; ja, laat u voor hen vermoorden,
Wat is uw loon, in 't einde? ondankbaarheit en haat,
Gevangen of verſchopt, als balling uit uw ſtaat,
Of van 't gerecht, dat noit den Vorſt durft tegenſpreken,
Ter doodt gedoemt, al is uw onſchult klaar gebleken.
Mijn Broeder, ik bracht u, in uw gevankenis,
Dat nu een pijnbank voor mijn ſnoot geweten is,
Nu u mijn voorſpraak niet kan loſſen uit uw banden,
'K heb u verraden, en vermoort met deze handen.
O ramp! dat ik mijn plicht hebbe aan mijn Vorſt voldaan,
En liet mijn bloetplicht voor mijn Broeder achter ſtaan,
Een gruweldaat, daar al de werelt af zal wagen.
Hoe zal zijn geeſt mijn hart in deze borſt noch knagen,
Als hy geſneuvelt, door des Vorſten wraak, my zal
Verwijten, dat ik ben een oorzaak van zijn val.
Kar. Betoom uw ongedult, de Vorſt zal wel gedenken
Aan al zijn daden, en zijn ſchult genade ſchenken:
Hy ſprak van recht en ſtraf, maar niet hoe groot, of zwaar,
Men doemt geen Oorlogshelt zo licht op 't moortaltaar,

Noch fnuikt zijn machten met een Veltheer te verdelgē.
Ad. Ach vriendt! dien wrede groeit als hy maar bloedt
mag ſwelgen.
Mijn Broeder wiert hem, in zijn nijdig oog, te groot;
Dies moet hy 't minſte quaat vergoeden met zijn doot.
Kar. Zoek voorſpraak.
Ad. Neen, hy vraagt naar voorſpraak, noch naar wetten,
Men kan zijn harde kop vermurwen, noch verzetten,
Hy wil, en wat hy wil drijft hy zo ſtout als dom, (krom,
Met kracht 'er deur, en breekt het recht, of buigt het
Of ſmeet een wet, die noit gehoort is van te vooren.
Geen voorſpraak baat daar zelfs den Rechter niet wil
Kar. Hy is verrukt in toorn, of korte dolligheit, (hooren.
Die als een donderbuy zeer ſchielijk komt en ſcheit...
Ad. Of uitbarſt, d'Alpen ſcheurt, en rotſen ſlaat aan flarden.
Als Robbert dondert, wie kan 't voor zijn oogen harden
Waar meê hy blixemt; want wie ſtrax niet vreeſt, en
beeft,
Stort door den ſabel, die geen oor aan klachten geeft,
My dunkt ik zie het ſwaart mijn Broeders hals al kervē.
Kom, ſtuiten wy de moort, of laat ons met hem ſtervên.
Kar. Zacht Ridder, hier dient geen gewelt, maar ſchrander-
Der Vorſten toorn wort beſt gematigt door beleit. (heit.
Zijn liefde op Leonoor doet hem uw Broeder haten,
En vloeken; maar als hem die liefde zal verlaten,
Verkoelt zijn gramſchap met zijn min gelijk in 't hert,
En Rudolf wort herſtelt als zy verſtoten wert.
Ad. Een zwakke trooſt.
Kar. Schep moet, de tijt kan alles wenden.
Ad. Behalven Robberts liefde, een bron van onze ellenden.
Kar. Soldaten min duurt ſlegs ten hoogſte een dag of twee.
Ad. Die min ſleept onderwijl mijn Broeders leven meê.
Kar. De liſt kan wel zijn liefde in korter tijt verſmoren.
Ad. Daar is noch liſt, noch hulp voor my, in noot, geboren.
Kar. Vaak wortme op 't onvoorzienſt het ſpoedigſte geret.
Ad. Wat uitkomſt ziet gy daar de wraak zijn ſwaart al wet,
Om

Om dol van gramſchap 'thooft des Veltheers door te klo-
Kar. Ik zie een uitkomſt, en ik durfze u vaſt beloven. (ven.
Daar komt Heer Wolfaart, met den vader Baldewijn;
Onze eerſte toevlucht moet, in noot, naar 't autaar zijn:
Het Prieſterdom geleit de Princen by hun ooren.
Een Vorſt moet, tegens wil, die Tempelgalmen hooren,
En al gelooven wat den Wighelaar hem ſpelt:
Als gy hun voorſpraak hebt, wort Rudolf ſtrax herſtelt.
Ad. Wie zal de Vad'ren tot mijn voorſpraak nu bewegen?
Kar. Gy, en den veldtbuit, die zy van uw broeder kregen,
En noch verwachten; want hun tong te huur om gout,
En zonder voordeel ſtom, ſpreekt om haar voordeel ſtout,
Braakt vuur en vlam, en doet gekroonde koppen beven.
Hen is gelegen, op het hoogſte, aan Rudolfs leven.
Schep moet.

ZESTE TONEEL.

Baldewijn, VVolfaart. Adelbart. Karel.

Bald. Heer Adelbart, hoe nu, gy ſchijnt bedrukt;
Wat doet u treuren?
VVolf. Is den Ridder iets mislukt?
Of ongelijk geſchiet? wat ſchort 'er, laat ons hooren.
Ad. Maar Robbert mint...
Bald. Hebt gy uw Lief daar door verlooren?
Ad. Ia, d'alderliefſte die den Hemel my oit gaf,
Rukt hy door zijne min met my gelijk in 't graf,
Dat is mijn Broeder, die, gevangen, haaſt zal ſneuv'len,
En verven met zijn bloedt den zoom van deze heuv'len,
Om dat hy haar, daar nu de Vorſt zich aan vergaapt,
Beſtont te ſchenden, en op 't ſchennis wierdt betraapt.
VVolf. Dat hoê den Hemel.
Bald. Dat zal nimmermeer geſchieden.
Kar. Ia, 't moet geſtuit zijn.
Ad. Maar zijn gramſchap, reeds aan 't zieden,

Is zonder oren, en zijn brein is oordeloos.
Bald. Wy gaan.
Wolf. Neen broeder, men berâ zig eerſt een poos.
Leer Vorſten van hun ſtuk met ſchranderheit verzetten,
Maar noit hun wil, te ſtout, door dom gewelt beletten;
Bery hen als een paart dat naar de kunſt, en zagt
By 't ſlap gebit geleit, in 't velt zijn eigen kragt
Vergetende, zig door den ruiter laat bedwingen,
Daar 't van de ſporen niet als ſporeloos zal ſpringen,
En werpen uit de zaal die 't met gewelt bereed.
Wie wijſlijk Princen in hun wraak wil ſtuiten, kneed
De bitt're waarheit van zijn les met honingraten.
Men moet zig niet te ligt op Vorſten gonſt verlaten,
Noch op 't gezag aan ons, als Prieſteren, verleent.
Bald. Wy zijn, gelijk de Vorſt, regeerders der gemeent,
Die meer naar onze, als naar der Vorſten ſtem zal vragen.
Vergeefs tragt Robbert niet de Prieſt'ren te behagen.
Wolf. Heer Amptgenoot, gy ſpreekt dit buiten plaatze en tijt:
Hoe gy u kleender houd, hoe gy te grooter zijt;
Maar laat dat noch aan Vorſt noch aan Gemeente ruiken.
Wy Prieſt'ren rijzen 't hoogſte als wy het laagſte duiken.
Ad. Dat's regt, maar noch geen trooſt, of iets in 't werk geleit,
Waar door mijn broeder werd' herſtelt in vryigheit:
't Is tijt, dus dient 'er kort beraden en geſloten.
Wolf. Men tragt voor eerſt de liefde uit 's Vorſten hart te ſtoren;
Zoo ſtoot hy minnenijt en gramſchap van hem af.
Car. Dit is de zelve raat die ik u aanſtonts gaf.
Wolf. Maar om te raatſlaan hoe men zulks zal eerſt beginnen,
Geeft onze legertent de beſte plaats.
Bald. Treed binnen.
Daar is zoo vaak bekuipt in 't heimelijk met liſt,
Waar van al 't leger waagde, en niemant d'oorzaak wiſt.

DARDE

DARDE DEEL.

EERSTE TONEEL.

Robbert. Leonora. Lijfwacht.

PRinces, nu heb ik u al 't Leger doorgeleit, (heit
Een macht, waar mede ik kort tot mijn gehoorzaam-
De gansche wereltkloot zal dwingen, of doen smoren
In bloedt en tranen, als mijn krijgstrom zich laat horen.
Mijn naam is reeds een schrik, by Got en Moskovijt,
Die met zijn legerbijl den Tanais open bijt:
Zijn machten overscheept, en brantschat de Tartaren.
Den Frank, den Griek, den Parth, en wijze Egiptenaren,
Biên my, uit vrees, hun geldt en bontgenootschap aan.
Mijn Hof wort steeds bezocht van Moor en Indiaan,
Die my met paerlen, gout, gesteente en speceryen
Beschenken, om van my geen vyaudtschap te lyen;
Ia Romen, dat wel eer alleen de werelt dwong,
Van alle Vorsten cijns en schattingen ontfong,
En alle Rijken deed regeeren naar zijn wetten,
Smeekt nu om onder my zich zelfs ter leen te zetten,
En tracht beschermt te zijn door Robberts macht e
moedt.
Ik heb den Teems gestopt met lijken, en zijn vloedt
Doen swellen, door het bloedt der Britten reedts ver
slagen.
Uw vader zelfs dorst wel met my den veldtslag wagen;
Maar most verwonnen strax ook buigen voor mijn mag
En wort noch zulk een Heldt uw min niet waart geag
Leo. Een wijze Vorst steunt noit op macht, noch wape
zegen,
Zoo wel door krijgsgeval als dapperheit verkregen;
Want plaatze en tijdt geeft ook veel voordeel in 't g
vecht,
En die verwint, heeft vaak tot d'oorlog 't minste recht

D

Dat tuigt mijn Vader, van uw heirkracht overvallen,
En uit zijn wettig rijk, zijn ouden burgt en wallen,
Verdreven, buiten ſchult, gevangen in het velt,
Om dat hy, op uw laſt, geen ſchepen had beſtelt,
Waar meê hy u, en 't heir, van d'oevers van Germanje
Zoud' overvoeren, als een geeſſel in Brittanje.
Hy waar geenſins aan u gehouden, of verknocht;
Doch gy, die d'oorlog zocht, had d'oorzaak haaſt gezocht:
Zijn onſchult moſt hy toen met doot of kroon bekopen;
Maar denk, de krijgs-fortuin kan mede en tegen lopen;
Verheft wel Helden om te plett'ren met meer pijn,
Zoo gy nu overwint, kuntge overwonnen zijn.
Rob. Ik ben, Mevrouw, vergeefs ten oorlog opgetogen,
En reeds verwonnen van de liefde, door uwe ogen,
Die ſterker als de macht van ganſch Europa, my
Doen buigen voor haar glans, gevoert in ſlaverny
En minneſtrikken, niet t'ontworſt'len noch t'ontſpringen:
Uw ſchoonheit dwingt alleen die 't alles plach te dwingen.
Nu weet ik, waarom gy, zoo onverwacht, als bly,
Uw Vader volgde, en u ook overgaaft aan my:
't Was om dat ik my weêr aan u zoud' overgeven.
Gy ſchonkt my 't uwe, en wiert meeſt'reſſe van mijn leven.
Nu hebtge uw leven vry, en 't mijne in uw bedwang.
Waar is mijn dapperheit? vergeefs heb ik dus lang
Geoorlogt, om een naam en roem, zoo kort verloren;
De liefde is ſterker als een dolle krijgsmans toren.
Beſtier mijn Rijk, nu gy den Rijksvorſt zelfs beſtiert,
Die gy gevangen naamt toen gy gevangen wiert.
'K verlaat mijn ſcepter, moet ik u, Princes, verlaten
Die 'k eeuwig min, ſchoon gy my eeuwig dreigt te haten;
En of ge al tuigt, dat u geen haat in 't harte legt,
't Is haats genoeg als gy uw liefde aan my ontzegt.

 Leo. 't Is

Leo. 't Is min, ô Vorst! die slegs u schijnt om 't hart geslagen.
Bedaar wat; want die drift is als de zomervlagen,
Die schielijk blixemen en donderen om hoog,
En schielijk weer de lucht verklaren voor het oog.
Het minnevuur, zoo haast ontsteeken, moet verdoven.
De tijt zal tonen, ofme uw liefde al mag geloven.
Hiertussen stel de Vorst zich zelfs in 't hart gerust.
Daar blijft geen nasmart als dat vuur is uitgeblust.

Rob. Mijn liefde gloeit, hoe langs hoe vuuriger, in 't harte.
't Vermeerd'ren van dat vuur, vermeerdert ook mijn smarte,
En wort my machtig, die my zelfs niet machtig ben.
Gy kent de kracht niet van de liefde die ik ken:
Of zoo ze u is bekent, wilt gy ze door mijn smeeken,
En uw afkeerigheit, noch heviger ontsteeken:
Die liefde ontstak haar vuur wel schielijk in mijn hert;
Maar wie aanschouwt u, die niet straks ontsteeken wert,
En u moet minnen, schoon hy voornam u te doden:
Gy hebt geen schichten, maar uw oogen slechs van noden;
Waar meê gy straks, door 't oog, uw's vyants harte griefr,
Die gy dan 't swaarste straft als hy u 't meeste lieft.
De tijt behoeft u niet mijn liefde te vertogen,
Daar gy de waarheit van kunt lezen in mijn ogen.
Ik blijf stantvastig in mijn minnen, en getrouw,
(Schoon ik dien hartstocht niet kon weren toen ik wou)
En moet, al wilde ik niet, uw deugt en schoonheit minnen,
Terwijl niet ik, maar gy, voogdes zijt van mijn zinnen:
Dit weet gy, en daarom, mits ik uw vyant schijn,
Zijt gy mijn vyandin, door liefdeloos te zijn.
Wie stelt mijn ziel gerust in 't midden van dit woelen,
Daar gy mijn branden doet, en weigert te verkoelen;
Daar gy, zoo wreet als schoon, mijn liefde in 't hart belacht,

En, hoe ze u meerder acht, hoe gy ze meer veracht.
Ik kan niet anders als om uw volmaaktheit denken,
Zoo onvolmaakt, dat zy geen weêrmin my wil ſchenken;
En d'oorzaak van mijn vreugde is d'oorzaak van mijn leet.
Ach! waart gy niet zoo ſchoon! of waart gy niet zoo wreet!
Zoo waar ik niet gewont van liefde, door uwe ogen,
Of gy wiert op mijn klacht tot wedermin bewogen,
En dan wiert licht dat vuur op d'Echtkoets niet gebluſt,
Maar wel vermindert met vermeerdering van luſt.
Ha Leonora! mocht mijn ziel die vreugt verwachten,
En zeker hopen; hoe zoude ik in mijn gedachten
My zelfs verluſten, u omhelzende in mijn hart....
Wech ſnoô verbeeldingen, 'k waar al in uw verwart,
Vervoert voor 't Echt-altaar, begonſtigt van de goden,
En opgetogen in een luſt, my noch verboden.

Leo. De Vorſt toont dat hy is zoo groot een Hoveling
Als Krijgsman, afgerecht van ſpraaklit en van kling.
Maar zulke minnaars moet een maagt niet licht vertrouwen.

Rob. De donder ſchen hem die mijn luſt my tracht t'onthouwen.
Hoe! ſchrikt gy? neen Princes; 't waar op u niet gemunt,
Maar op de Prieſterſchap, die niemant vreugde gunt,
En zelfs doch heimelijk in wellust legt verſopen:
Ik zie de wigghelaars verbaaſt door 't leger lopen,
En naad'ren, op dat ik in 't minnen werd' geſtoort:
Men moet ze horen of men zelfs de goden hoort;
Maar ſomtijts twijfel ik, of 't godendom daar boven
Gedient is, als wy hier hun tolken ſtraks geloven.

TWEEDE TONEEL.

Robbert. Leonora. VVolfaart. Baldewijn. Lijfwacht.

Rob. WAt jaagt de vader, dus verbaaſt, tot my ?
VVolf. De noot.
Rob. Loopt dan mijn heir gevaar, of hebt gy van mijn vloot,
Of uit mijn Rijk, gerucht van ongeluk vernomen ?
Bald. O Vorſt ! hoor ons alleen, die voor dees Juffer ſchromen.
Rob. Mijn Kamerling, geley Mevrou ter tent. Nu zeg,
Leon. en Kamerl. binnen.
Eerwaarde Baldewijn, wat legt u in de weg,
Of dwars in 't hart ? my dunkt ik zie de Vaders pruilen,
En in hunn' rimpelen een donk're wolk verſchuilen :
Of wilt gy ook 't vertrek van dezen. 't koſt een woort.
VVolf. Elk mach 't wel horen, als 't maar Leonoor niet hoort.
Rob. Spreek op. waar hapert het ? wat is 'er gaans ? 'k wil 't weten.
Bald. Het leger roept dat gy de wapens hebt verſmeten,
Uw volk van huis gevoert, en over zee verkocht,
Ia alle uw helden op een ſlachtbank hier gebrogt.
Rob. Ben ik niet Robbert, en een krijgsheldt als te voren ?
Wanneer, of waar heb ik mijn oorlogsmoet verloren ?
'k Heb nu, noch oit mijn ſwaart verworpen van mijn zy.
Ik houw mijn Ridders in gelijke waarde als my,
Ia waag mijn lijf voor 't heir, en durf daar roem op dragen,
Dat zy ook alle in 't veldt voor my het leven wagen.
Waar heb ik dan mijn volk verraden, of verkocht ?
Heeft ons den krijgseedt aan elkand'ren niet verknocht ?
Of brak ik zelf de trouw, mijn heir zoo duur beſworen ?
Hier ſchuilt wat anders. ſpreek. gy moet. ik wil het horen.
VVolf. O Vorſt ! bedaar eerſt wat in uw oplopentheit :
Maar wie beſwijkt niet die een Vorſt de waarheit zeit,
En

En zulk een waarheit dien hy haat, en moet geloven,
Of ongelooft, hem kroon en leven zal ontroven.

Rob. Spaar dan geen waarheit daar 't mijn kroon of leven gelt.

VVolf. O Vorst! denk dat gy zijt ten oorlog: in het velt:
Op 's vyants bodem: op een eilant, daar de vloeden
Van d'Oceaan rontom het krijtgebergte woeden;
Daar gy met d'oorlogsvloot niet af kunt als gy wilt,
Gestuit door tegenwint, belet door storm of stilt,
En daar gy, zoo uw heir door Roelant wort verslagen,
(Dat Mars verhoede) 't lijf niet over zee kunt dragen.

Rob. Dit weet ik; maar wie zich op krijgsmanschap verstaat,
Ontneemt zijn volk de hoop van vluchten, eer hy slaat.
Ik gun mijn vyant, als hy vluchten wil, een open.
Mijn volk strijt dapperder daar 't moet, en niet kan lopen;
Dat zaagt gy, toen mijn vloot zijn buiken loste op 't strant,
En ik met al mijn macht noch eerst in Kent gelant,
Vorst Egbert met een heir van dartig duizent paarden,
En tachtig duizent man in 't staal, met bloote swaarden,
Te voet, zag naad'ren, in slagorden, dicht en stout;
Mijn volk, hoe moedig, scheen te schrikken, en gy wout
Dat ik zoud' vluchten in mijn kielen, en niet landen
Met minder macht voor 't oog van meerder erfvyanden:
Maar hadd' ik toen uw raat, en niet mijn wil gedaan,
De Saxe standaart, noch mijn vorst'lijke oorlogsvaan,
Ontwonden, zag men nu voor 't Schotse muurwerk wajen.
Ik liet met weinig volk de stevens zeewaart drajen,
Van lant afsteken, of de vloot ons gantsch verliet,
En sprak, verwint of sterft, want vluchten kunt gy niet.
O Helden! hier moet gy, of in de baren smoren,
Of in een zee van bloet door 't Kentsche leger boren,
Een werelt winnen, of een lijf verliezen. schept

Slechs moet;de zegen valt aan die zich 't moedigst' rept:
Zoo voer ik Egbert in den schild', versloeg zijn mannen,
Verwon zijn rijk, en wierd' een geessel der Brittannen.
Zoo vaar ik voort, en val den Schot zelfs in zijn rijk;
Wiens magt, een hant vol volk, mijn volk zoo ongelijk
In moet en wapens, straks zal spatten voor mijn degen.
Maar waar toe strekt het dat ik dit moet overwegen?

VVolf. O Vorst! . . .

Rob. Het schijnt gy deist; hier heeft geen veinzen plaats:
Gebruik geen tempel-swier, maar spreek op zijn Soldaats.

VVolf. Hoe kan een Vorst, een Heldt, ten oorlog trots geschapen,
Zich aan een wasse pop, een beelt, zoo licht vergapen.
Gy viert een vyandin van u en ons altaar;
Zoo schentge uw goden, en daar volgt hun straffe naar.
Het heir ziet u te diep verdronken in uw minnen.
In 't korte, om Leonoor, de krijgszorg uit uw zinnen
Verbannen; en in plaats van slagswaart, schicht of speer
Te handelen, uw volk berooft van opperheer,
(Terwijl die is berooft van moet) te laf verlaten,
Den Schot ten proy; wat kan dan alle uw zegen baten?
Uw overwinningen, gekocht voor zoo veel bloet,
Verdwijnen in uw min, met alle uw macht, uw moet
En schatten op een dagh. ô Vorst! verleen ons oren,
Daar liefde 't hart verwint, wort dapperheit verloren.

Rob. Gy Priesters dwaalt hier in uw oordeel, 't zy uit haat,
Waar meê gy heim'lik op den kruisgod swanger gaat,
Of door uw onkunde in Germanjes oorlogszaken.
Mijn grootvaâr, om zich Vorst van gansch Euroop te maken,
Trok noit te velde, of nam (gelijk zijn volk) altijt
Zijn vrouw en kind'ren mede in 't leger by den strijt,
Die zy besloten als een schat in stale wallen,
Om dies te moediger den vyant aan te vallen.
'K verlaat mijn krijgszorg om de liefde niet, ô neen!

Eerſt ſtrede ik maar alleen voor my , nu voor ons tweên
Te moediger. Geen hant zal my dien ſchat ontroven
Als met mijn leven. 'k zal mijn krijgsroem niet verdoven
Door laf heit, want de min ontrukt my 't harte niet:
Maar 'k weet nu waarom gy die zon vertrekken liet,
Uit vreze datze u mede, als Rudolf, zoude ontſteken,
Die ook mijn min, en haar als heyloos, vol gebreken
En ſchande, zoo voor my als 't heir verachte, en kort,
Mit hy haar ſchoonheit ziet, zelfs zoo ontſteken wort
Van geilheit, dat hy haar , die hy voor my zoud' halen,
Verkrachten wilde, en zoo haar goude zonneſtralen
In tranen ſmoren, hadd' ik 't ſchennis niet verraſt:
Nu wacht hy naar de ſtraf die op dien gruwel paſt.
De Vaders toeven wat, 'k zal hen ſtraks nader horen.

DARDE TONEEL.

Baldewijn. VVolfaart.

Bald. O Broeder! quijt uw plicht, maar ſtreel geen jeukende oren
Van Vorſten, met een tong zoo lieffelijk en zacht:
Gy vleit, of huighelt. neen! ik durf met meerder kracht
En yver Robbert zijn gebrek op 't harte leggen.
VVolf. Wel aan, ik laat u dan, al wat gy wilt, hem zeggen,
Want anders raakte ik weêr met u in d'oude twiſt;
En 't kerkdak heeft tot noch al ons verſchil met liſt,
Voor 't oog van 't volk, bedekt; 't waar ſchande, en niet te helen,
Als and'ren wiſten, dat wy Prieſt'ren ook krakkelen.

VIERDE TONEEL.

VVolfaart. Baldewijn. Robbert. Leonora. Kamerling. Lijfwacht.

VVolf. DAar schuilt een slang, die haast onz' priesterlijke staat
Naar 't hart zal steken in dat goddelijk gelaat;
Maar anders zou haar oog mijn oude borst doen branden.
Bald. Ha Wolfaart! ik verliet gewillig d'offerhanden,
Indien ik ook, hoe eng, aan Mars-altaar verknocht,
My zelfs op 't outer van die Venus off'ren mocht.
VVolf. Met recht mint haar de Vorst.
Bald. Ik zal zijn liefde smoren.
Rob. Wat dunkt u Vaders? zegt; wat hart is zoo bevroren,
En liefdeloos, dat straks niet branden zou van min,
Wanneer 't die zon aanschoude?
Bald. O Vorst! hoe dwaalt gy in
Uw zinverkiezingen. betrouwt gy zoo uwe ogen
In keur van schoonheit? daar ge, eer lang, zult zijn bedrogen.
De min verblint uw oog, of anders zaagt gy wel
't Holoogde voorhooft, 't gele en rimp'lig ganzevel
Van 't aangezicht, by u als gadeloos geprezen:
Wacht, morgen zalze u niet zoo schoon vóor d'ogen wezen,
Dan zultge uw dolle min verfoejen, root van schaamt,
En zien te spade dat die drift geen Vorst betaamt.
Rob. Gy Vader suft, en weet geen schoonheit recht te keuren.
Bald. Ik weet dat zy de rust van 't rijk en 't heir zal steuren.
Rob. Zo is zy dan niet schoon om dat gy vreest voor 't rijk?
Bald. Zy is uw vyandin, in Godsdienst ongelijk.
Rob. Zal Godsdienst my 't genot van hare min beletten?
Bald. Wilt gy ons outer met afgodery besmetten?
Rob. Is 't al afgodery dat gy juist anders leert?
Bald. Wel! twijfelt gy daar aan? wie heeft u omgekeert?

Rob. Ik ben, die 'k altijt was, niet schielijk in 't geloven.
Bal. En laatge u dan zoo licht uw oudt geloove ontroven!
Rob. Hoor Vader, hier heeft geen geloof, maar liefde plaats.
Bal. Geveinsde toveres, wat brout gy ons al quaats.
Rob. Vermeten Wighelaar, wie raadt u haar te last'ren?
Bal. Wie raadt u van den aart uws oud'ren te verbast'ren?
Leo. Ach, ik onnozele! wat quaats nam ik oit voor?
Rob. Princes, ontstel u niet, ik leen hem hart, noch oor.
Bal. Denk, die de Priest'ren niet wil horen, tergt de Goden.
Ro. Die eer ik; maar wie heeft, verwaande, u hier ontboden?
Bal. Wy komen door een last, een Godsprake, onverzocht.
Rob. Die last, die Godspraak, heeft uw eigen brein bedocht.
Bal. Zult gy dan twijff'len aan dat elk geloof moet geven?
Rob. Schoon ik geloofde u niet, wat had ik dan misdreven?
Bal. Gy haalde 's Hemels vloek, voor eeuwig, op uw hert.
Rob. Leer zulx aan 't domme volk, dat van u, Priest'ren, wert
By d'oren omgeleidt; voor my, ik ken uw streken.
Bald. Glooft gy dan niet, dat de Goden door ons spreken.
Rob. Somtijts, maar twijffel of gy zelfs dat al glooft.
Bal. De Donder treffe, eer lang, dat Godvergeten hooft.
Rob. Drijf dien verwaande weg.

VYFDE TONEEL.

Leonora. Robbert; en een gedeelte van zijn Lijfwacht.

Leon. SLuit nu voor liefde uw zinnen.
Rob. Laat elk my haten, als ik u maar mag beminnen
Met hoop van wedermin.
Leon. O Vorst! denk om uw staat,
Wat gy te vrezen hebt als elk uw liefde haat,
Met haar, die gy bemint; mijdt opspraak, mijdt de vloeken
Van 't volk, gy kunt wel een volmaakter schoonheidt zoeken.

Rob. Maar nergens vinden; want natuur gaf u alleen
Volmaakter ſchoonte, als al de Iuffers in 't gemeen.
Leon. De Vorſt is blindt, hy ziet geen holle of hatige ogen
In 't rimp'lig voorhooft van zijn vyandin, betogen
Met deluw ganzevel.
Rob. Hoe zou dat ook geſchiên?
Men kan geen wanſtal in volſchapen leden zien:
De laſter zocht uit haat uw luiſter te bevlekken.
Leon. Te groote min kan ook wanſchapenheidt bedekken
Voor 't oog, dat, als het vuur vermindert, ziet en weet
Al d'onvolmaaktheidt, die de liefde eerſt hadt bekleet.
Rob. Uw heusheidt gun my d'eer, dat ik in dees boſ-
ſchaadje,
Al wand'lende, u ontdek, wat vreugt uit mijn vryaadje
Voor ons te wachten ſtaat.
Leon. d'Inbeeldingen zijn vaak
Vermakelijker, als 't genieten van 't vermaak.

VIERDE DEEL.

EERSTE TONEEL.

VVolfaart. Baldewijn.

VVolf. IK zie ons met de Vorſt weêr zwaarlijk te verzoe-
nen.
Bald. Wie dacht dat hy ons oyt zo uit zou durven boenen?
O ſpijt! ik barſt van wraak: hy leer wat ik vermag.
VVolf. Wat wiltge u wreeken op een dolle donderſlag.
Bald. Zal hy de Prieſterſchap, de zenuw van zijn Rijken,
Zoo ſnode uitvuntzen, en voor hem de vlag doen ſtrij-
ken,
Daar wy zijn d'oorzaak dat hem elk gehoorzaam is,
En eer bewijſt? is dit zijn dankerkentenis,
Voor dat wy d'Adel, en 't gemene volk belezen,
Dat hy moet Koning, en zy onderdanen wezen,

Als of zulx 't nootlot eischte, en wilde dat elk stil
De wil most buigen naar 't gebieden van zijn wil:
Neen, 'k zal dien hoon aan hem vergelden, zijn 'er ooren
By 't volk, die als wel eer mijn wraakles willen hooren.

Volf. Altaargenoot, hoe zijtge u zelve dwars in 't licht!
't Bevredigen en niet het wreeken is ons plicht.
Betrouw ook niet te veel de godtvrucht der soldaten,
Die d'oorlog slechs, om 't geldt, vervolgen of verlaten;
Hun ooren zijn voor ons altaarvertoog verstaalt,
En luist'ren maar naar buit, of hem, die haar betaalt.

Bald. Of my.

Volf. Maar zacht, ik zie Heer Adelbart ons nad'ren.

TWEEDE TONEEL.

Adelbart. Karel. VVolfaart. Baldewijn.

Adelb. WAt uitkomst wacht ik uit de voorspraak van de Vad'ren?
Gaf u de Vorst gehoor, of bleef hy by zijn min,
En wraakzucht op mijn Broêr.

Bald. Hy bleef...

Ad. Hoe! smoort gy in
Uw woorden, staat dan 't werk noch erger als voor dezen.
Daar hapert iets, ik zie 't, uw zwijgen doet my vrezen.

Bald. Die Godenlasteraar!..

Car. Men geve ons kort bescheit.

VVolf. De Vorst volhart noch in zijn liefde en toornigheit.

Ad. O donderslag! gy treft my 't harte, door die woorden:
Zal dan zijn liefde, uit wraak, mijn Broeder noch vermoorden?
Waar berg ik my van schaamte, en droefheit, als ik zal
Herdenken, dat ik zelfs ben d'oorzaak van zijn val;
Naar dien ik hem, ô wrede! ô gruweldaat, in banden

Ge-

Geleidt, gesloten heb met dees mijn eigen handen,
Daar hy 't ontvluchten konde, als ik 't hem hadt geraân.
Ik heb mijn Broeder meer, als hy zijn Vorst, misdaan,
Zoo moet niet hy, maar ik, of wy te zamen, lijden.
Kar. De Ridder stel noch wat zijn ongeval ter zijden.
Ad. Hoe kan ik? want ik draag mijn leet by my, in 't hart,
Dat ook, zoo lang het leeft, gevoel heeft van mijn smart.
Mijn ongeval kan niet als met mijn leven enden.
Kar. Men kan onze aanslag noch op and're boegen wenden.
VVolf. 't Is al vergeefs.
Ad. O ramp!
Kar. Hou moet.
Ad. En buiten hoop?
Kar. Ei, Vaders, helpt ons toch ontwarren deze knoop.
Bald. Wy durven Robbert niet weêr onder d'ogen komen.
Kar. Gy moet.
VVolf. Verschoon ons.
Bald. Neen.
Ad. Zult gy voor menschen schromen?
Kar. Het eigen voordeel, daar elk mensch om draaft, en woeldt,
Als 't eenig wit waar op de gansche wereldt doeldt,
Ook zelfs in 't raden en in 't redden van een ander,
Beweeg de Vaderen, en maak hun harssens schrander.
VVolf. Ons eigen voordeel.
Bald. Wel.
Kar. Uw aanzien, schat en staat
Moet spatten, zoo de Vorst zijn min niet achterlaat.
VVolf. Waarom?
Kar. Hy zal, komt hy met Leonoor te trouwen,
Uw autaar haten, strax haar godsdienst onderhouwen,
En u verstoten uit uw tempelen, van naam
En schat beroofr, van elk veracht, alleen bequaam
Om by 't geboorte, op 't lant, uit armoede, als voor dezen
Der Goden wonderen voor fabulen te lezen.

Bald.

l. Dat hoê den Hemel!
l. Redt dan Rudolf.
olf. Door wat weg?
r. Ontbreekt u; nu 't hier mede uw zaak gelt, overleg,
En raadtſlag, daar gy elk weet, buiten noot, te raden.
Ik weet een weg, wilt gy den laſt maar op uw laden,
Van heden aan de Vorſt te zeggen, dat zijn min,
In 't kort de weêrmin van zijn ſchoone vyandin
Genieten zal, zoo hy, ter nooteiſch van de Goden,
Voor Mavors veldtaltaar haar Vader ſtrax laat doden;
Want ſtemt zy 't, dan zal zy noit minnen die verwoedt
Haar Vader moorde, en druipt van dat onſchuldig bloedt;
Maar hem terſtont voor 't volk, uit wraak, vervloeken, haten,
En laſt'ren, waarom hy zijn liefde ook zal verlaten,
Als ziende dat zijn hope is zonder vrucht. Zoo geeft
Hy Leonoor de ſchop, waar door de Veldtheer leeft.
ld. Die raadt gevalt me; maar hoe zal men 't werk bewimp'len?
l. Dat weet gy beſt, die met een ſtuurs gelaat, vol rimp'len,
Of met een bly gezicht uw tochten ſteets verpijnt,
Niet ſchijnende als gy zijt, niet zijnde als gy verſchijnt.
olf. Beraanwe, ô Broeder! ons ter tente een weinig nader. *VVolf. Bald. binnen.*
l. Mijn halsvriendt, gy toont hier uw trouw gelijk een Vader,
Voor my en Rudolf; want als hy 't beſturf verdween,
Ik mede, nu herſchenkt gy 't leven aan ons tween,
Hoe zal ik beſt uw deugt en vrientſchap noch vergelden?
r. Met vrientſchap.

DERDE

DERDE TONEEL.

Robbert. Leonora. Adelbart. Karel. Lijfwacht. Kamerlingk.

Ro. ADelbart, getrouste van mijn Helden,
'K heb goet gedacht, dat al het Leger, door den slag
Van gift'ren noch vermoeit, zal rusten dezen dag,
Om morgen met de zon de Schotse arduine wallen,
Door muurrammeyers op het hevigste aan te vallen.
't Verflaude krijgsvolk krijgt na 't rusten nieuwe kracht.
U zy het woort en ronde in deze aanstaande nacht
Bevolen. † Stuur strax al de legerwagens buiten,
† Nu geeft Robbert het woort, in stilligheidt, aan Adelbart.
Om 't heir voor aanval in een wagenburg te sluiten,
En draag u trouw, gelijk voor deze, in dienst en plicht.
Ad. Uw last, ô Vorst ! werd op het spoedigste verricht,
Door my, die nimmer van mijn plichten af zal treden.
Rob. Verwacht ook van mijn gonst meer staat en waardigheden:
En, Karel, 'k wil dat gy naar 's legers voorraat zult
Terstont vernemen, draag u vroom, en buiten schult
Van ..oeker; want ik zal geen misdaat oit verschonen.
Kar. 'K zal my noit anders als een çierlijk krijgsman tonen.

VIERDE TONEEL.

Robbert. Leonora. Kamerling. Lijfwacht.

ZO volgt al 't heir mijn last, als ik maar wenk of spreek.
Daar gy niet buigen wilt, schoon ik uw schoonheidt smeek,
En bidt om wederliefde, is dan uw hart bevroren,
En niet t'ontdoyen door mijn minnebrant te horen?
Of zijt gy harteloos? want waar uw hart van steen,

Mijn liefde zou 't noch wel vermurwen door gebeên.
o. Zoo ſchijnt de liefde u ernſt.
b. Z' is ernſt; om dat te proeven
Zoudt gy, Princes, geen tijt, noch overleg behoeven.
Eiſch wat gy wilt, al waar 't mijn Scepter, Kroon, en Rijk:
't Wordt u geſchonken van mijn liefde, tot een blijk
Van mijne oprechte trouw.
o. Men mag op Kroon of Staten
Zich alzoo weinig als op 's menſchen trouw verlaten,
Ik ſchel u, Majeſteit, die trouwbeloften quijt.
b. Gedenk, Mevrou, dat gy nu mijn gevangen zijt,
En met uw Vader en uw Zuſter hebt te letten
Op 't geen ik wil.
o. Waarom?
b. Ik ſtel alleen hier wetten;
Doch vrees niet, u zal dies te minder leet geſchiên:
Maar wil uw Vader weêr zijn Koningrijk gebiên,
Of al de Rijken van Brittanje, reets verwonnen,
Ja 't Rijk der Schotten zelfs, ik zal 't hem lev'ren konnen,
En ſchenken, mits gy my uw wederliefde gunt:
Nu is 't uw plicht dat gy uw Vader, wijl gy kunt.
Verloſt, en hem herſtelt ten Troon, daar hy voor dezen
Regeerde, en Vorſt van Schot- en Engelandt kan wezen;
Of zoo gy dit ontzegt, blijft ge in uw plicht te kort.
o. Verwerp die, *mits*, waar door mijn ziel gepijnigt wort.
Gy weet, ô Goôn! die hart en nieren kent, hoe blijde
Ik alle ellende voor, en met mijn Vader lijde,
Hoe gaarne ik hem nu op zijn Throon herſtellen zou;
Maar dat ik niet den Sax kan minnen, ſchoon ik wou.
Verſchoon me, ô Vorſt! al waart gy meeſter van mijn zinnen,
Noch mocht, noch kon ik niet uw liefde wederminnen.
b. Hoe! durft ons Baldewijn weêr nad'ren, onbedacht?
Mevrou, 'k verzoek dat gy my, in mijn tent, verwacht,

En my alleen, met hem, laat voor uw deugden treden
In ſpraakgevecht. Ik zalze ſtraffen die uw zeden,
En godsdienſt laſt'ren, dat al 't Leger daar voor beeft.
Mijn Kamerling, gelei Mevrou.

VYFDE TONEEL.

Robbert. Baldewijn. VVolfaart. Lijfwacht.

Rob. HOe nu, wie geeft
U 't harte, datge uw Vorſt, wiens toorn gy ſtrax deed' blaken
Door dolle laſter, noch durft onder 't oog genaken?
Bald. Ach Vorſt!..
Rob. Bidt gy genâ, zoo bidt gy noch te vroeg.
Bald. Wy komen...
Rob. Zwijg, ik hoorde u laſt'ren flus genoeg.
VVolf. O Vorſt! hoor my, hy heeft dien laſter, als een logen,
In 't hart vervloekt; want Mars verklaarde ons ſcheem'rende oogen:
Nu zien de Goôn, en wy, dat gy te recht bemint
Een ſchoonheit, rijk van deugt, die nergens weêrgâ vint,
En nu wel preuts, maar ſtrax u min zal wederlieven,
Genezende uwe ziel, dieze eertijts plag te grieven.
Rob. Gy, Vader, quaamt veeltijts met blijde bootſchap aan;
Maar waar komt dit geluk zoo onverwacht van daan?
VVolf. Toen flus uw gramſchap ons deed' uit uw oog vertrekken,
Lokte ons dit boſch ter zijde, om onze ſchaamt te dekken
In koele lommer, tot uw ſtrafzucht waar bedaart,
Wy off'ren, 't reukwerk klom door 't loof ten hemelwaart;
Gevolgt van ons gebedt, om d'uitkomſt van uw tooren,
Op ons, en van uw liefde op Leonoor, te hooren
Uit Mavors eigen mont, die door de rook in 't velt
Gedaalt, voor ons verſchijnt, en ſprak: Verbiet geen Helt
Te

Te minnen; want de min leerde ons het oorelogen,
En 't eerste wapentuig waar 't vuur van Venus oogen.
Zegt Robbert, dien ik voor mijn zoon ter wapen houw,
Dat hy zal zeker gaan op Leonoraas trouw
En wedermin, zoo hy gehoorzaamt mijn geboden,
En Reynout offert voor mijn outer.

Rob. Zijn de Goden
Dan met onschuldig bloet te dienen ? door wat reên ?
Ik acht geen Godspraak dien geen reden kan bekleên.

VVolf. U wort, als hooft van 't heir, en door wiens moet, en degen,
Elk wint, het beste pant van 's volks geroofden zegen
Geoffert; nu eischt Mars, door wien gy wint, hem, als
Uw beste pant; dies haal geen strafroede op uw hals :
Want zonder dat, u 't heir liet uit den roof verkiezen
Wat gy begeert, zout gy uw oorlogslust verliezen :
Zoo wort ook, als ge aan Mars deze offerkeur ontzegt,
Van hem in d'oorlog u geen heil meer toegelegt.

Rob. Ik zie dien ouden Heer ons naad'ren: staak uw reden.

ZESDE TONEEL.

Reynout. Sophia. Robbert. VVolfaart. Baldewijn. Lijfwacht en *Schiltwacht.*

Rey. LAat ons, ô Vorst! uw hart vermurwen door gebeden.
Verschoon mijn Dochter.

Soph. Ach ! verschoon mijn Zuster toch.

Rob. Rijs Vader; ik bemin uw Dochter : vreest gy noch ?
Mijn liefde zal haar deugt voor overlast bewaren.

Le. Ach! mint gy haar, hoe zult gy dan haar kuisheit sparen?

Soph. Ach Vader ! is zy niet geschonden, zoo verwacht
Niet anders, uit die min, als dat zy word verkracht.

Rob. Hoe weet gy dat Mevrou ?

Soph. Gy zult het niet gedogen
Datze uw genegentheit, haar min zal weig'ren mogen.

Rob. Dat staat haar vry.

Reyn. Och! of gy 't woort hield' dat gy spreekt.

Rob. Zoude ik met ſchennis, die deze arm aan and'ren wreekt,
Mijn ziel bezoedelen, dat zult gy nimmer horen.
Rey. Gy weet dat ik mijn kroon en ſcepter heb verloren,
Zoo out, gevangen in den ſlagh, met al mijn ſchat,
Des ik niet ov'rig als een weinig levens hadt,
Eer my mijn dochters, in mijn rampen, quamen trooſten.
Ro. (Ja eer uw dochter quam mijn borſt met liefde rooſten)
Rey. Deez' zijn nu al mijn ſchat, en erfkroon, die niet meer
Bezitten, als alleen haar kuisheit, deugt, en eer.
Ro. Dat 's my genoeg; men kan geen grooter ſchat begeren.
Rey. Daarom verzoek ik haar.
Rob. Ik ook.
Reyn. Maar laat haar keren
Met my ter tentewaart; vergun ons deze beê:
Haar langer afzijn ſleept mijn treurig leven meê.
Ach! laat my toch mijn kint, mijn krooſt, eens weêr aanſchouwen.
Rob. 'K zal u, ô ouden Heer! uw dochter niet onthouwen;
Te meer, nu ik bemerk, dat u haar trouwe, en deugt,
Zelfs in uw ſlaverny, verſtrekt tot trooſt, en vreugt,
Wijl zy de vryheit haatte; en om u te believen,
Zich zelfs gevangen gaf, op datze my mocht grieven.
Z'is in mijn tent, en wacht op my, en 't middagmaal.
Bezoekze, op dat ik u ook Vorſtelijk onthaal.

ZEVENDE TONEEL.

Robbert. VVolfaart. Baldewijn. Lijfwacht.

Rob. Zoude ik dien ouden ſtam, onſchuldig, dan doen ſterven?
VVolf. 'T en waar gy 't Echtvermaak van Leonoor woud' (derven,
En laden Mavors haat en gramſchap op uw hals.
Rob. Ik vonde u, Wolfaart, in uw Godtſpraak, nimmer (vals.
Dit, en mijn liefde, doet, hoe node, my geloven,
Dat deze orakel u is ingeſtort van boven,
Te meer, om datge, als gy uit eigen yver preekt,

De welluſt, die gy my nu toeſtaat, tegenſpreekt.
Maar zal dien ouden, tot zijn onſchult, ſneuv'len moeten?
Op dat ik, door zijn doot, mijn minneluſt mach boeten?
Zoo zal ook Rudolf, die, ô ſmaat! mijn Bruit beſtont
Te ſchenden, op dat hy daar door ons Echtverbont
En huw'lijksvreugt, ons by het Godendom beſchoren,
(Waar 't ſchelmſtuk niet mislukt) in zijn geboort' mocht ſmoren,
Genieten met dien oude een ſterflot, op een tijt
En plaatze, op dat mijn ziel in d'echt met minnenijt,
Noch achterdocht gepijnt, by afzijn, niet zal vrezen,
Dat hy d'onteerder van mijn trouwkoets meer zal wezen.
Bereid deze offerhande, ik laatze op u voort ſtaan.
VVolf. Deze offer moet geſchiên by 't rijzen van de Maan.

ACHTSTE TONEEL.

Baldewijn. VVolfaart.

Bald. HEbt gy onze aanſlag nu al beter doorgedreven?
Nu, neffens Reynout ook den Veldtheer raakt om 't leven.
't Schijnt gy wort by de Vorſt wel meer als ik gelooft,
Maar met wat baat, het ſtaat ons duur, 't koſt Rudolfs hooft.
Had gy zijn zake, en hem wat ſtouter voorgeſproken.
VVolf. Zo had de Vorſt zich op ons beide ſtraks gewroken,
Mits hy zig altijt met gelijke ſtraffe wreekt
Op die misdaan heeft, en die voor de misdaat ſpreekt.

NEGENDE TONEEL.

Adelbart. Karel. Baldewijn. VVolfaart.

Ald. WAt antwoort brengt gy nu? leende u de Vorſt zijne oren?
Zal Reynout ſterven?
VVolf. Ia.
Ald. Ik twijfel u te horen.

Is 't waarheit?
VVolf. Sprak ik oit daar buiten?
Ad. Zoo hebt gy
Mijn Broeder dan verloſt van doot en ſlaverny?
Bal. Maar....
Ad. Hoe! wat maar? Ik kan mijn blijtſchap niet beteug'len;
Zy vliegt me uit hart en mont, zoo ſnel, als had zy vleug'len,
Ten Hemel; want zoo ik mijn vreucht niet uiten mocht,
Straks barſte ik, mits ik ben geen meeſter van die tocht.
Bald. Maar Rudolf....
Ad. Waarom trekt gy 't voorhooft weêr vol rimp'len?
Of wilt gy, als voor heene, uw woorden iets bewimp'len,
Op dat gy rampſpoet en geluk mengt onder een,
Om vreugt en droefheit met een trony te bekleên,
Dat 's my onmogelijk: wat binnen is ſpat buiten,
Want ik kan in mijn hart mijn blijtſchap niet beſluiten;
Ik weet te veinzen noch t'ontveinzen met verſtant,
En hebb', als gy, mijn hart noch aanzicht in mijn hant.
VVolf. Verblijd u niet te vroeg, maar hoor ons eerſt ten ende;
Uit d'oorzaak van uw vreugt komt u de grootſte ellende,
Wijl Rudolf ſterven moet met Reynout voor 't altaar,
Als d'eerſte Maan verrijſt.
Ad. Is 't waar?
VVolf. 't Is al te waar.
Ad. Ach!
VVolf. Ons treft mede uw ſmart.
Ad. Moet dan mijn Broeder ſneuv'len?
Mijn Broeder ſterven! Goôn! 'k verzink met deze heuv'len
Naar ond'ren: Hemel! wraak.
Kar. De droefheit roert zijn brein.
Ad. Dees borſt valt voor mijn leet, 't heel-al voor my te klein.
Ach!
VVolf. Laat u trooſten, en geen wanhoop 't hart beſtrijden.

Ad. O

Ad. O ramp! hoe licht valt u het trooften by my 't lijden.
Deez' hartstocht kan mijn ziel niet doorſtaan met haar kracht,
Die door mijn ramp, in rou geſtolpt, zoo onverwacht
Moet ſmoren, wijl zy 't hooft niet uit het bloet kan beuren.
Vervloekte blijtſchap, wat geeft gy me al ſtof tot treuren.
Gy hefte ſtraks mijn hart te hoog, om weêr terſtont,
Met yſſelijker ſmak te plett'ren op de gront.
Ik kon me eerſt niet in u, nu niet in rou bedwingen.
Hoe ſlingert ons 't geval door beurtverwiſſelingen.
Ik juichte, ô Reynout, hoe onſchuldig, om uw val;
Een vreugt, die 'k eeuwig met mijn tranen boeten zal,
Nu ik in uwe, ook moet mijn Broeders doot beklagen.
Geen haat, maar Broederplicht, doet ons die rampen dragen
Zoo lang wy kunnen, tot wy ſtikken onder 't leet.
Kar. Betoom uw ongedult.
VVolf. Het lot keert eer men 't weet.
Ad. Als nu voor my van quaat tot erger, van gevangen
Ter doot gedoemt. Mijn ziel durft nu niet meer verlangen
Naar wiſſeling van 't lot, zoo nijdig op mijn hoop.
Wie ſtuit het nootlot, dat ons wechrukt in zijn loop,
Gelijk den Rijn, die door het winterſneeuw geſwollen,
Met ysgang naar de zee van d'Alpen af komt hollen,
De rotſen meêſleept, en verdrinkt in d'Oceaan.
VVolf. Een wijze zal zijn ramp met reden tegen gaan,
Maar noit verdubb'len door zijn ongedult en klachten.
Ad. Zoud' gy mijn Broeders doot geen rouwklacht waardig achten?
Ontmenſchden!
Bald. Gaan wy voort.
VVolf. Den Ridder neem gedult,
Vertrooſt zich door de tijt, en houde ons buiten ſchult.

TIENDE TONEEL.

Adelbart. Karel.

Ad. ZY gaan. Zo wort hy, wien 't geluk verlaat, verlaten.
Dien me om zijn voorſpoet mint, zal me om zijn onſpoet haten;
Maar ware Vrienden trouw beproeft me in noot, als gout
In 't vuur, wanneer de deugt zijn toets en waarde hout.
U vonde ik trouw, mijn vrient.

Kar. Ik zal u niet beſwijken:
Eerſt bleek me uw vrientſchap, nu zal ook mijn trouwe u blijken,
Zoo lang ik adem ſchep.

Ad. Dat is wel trooſt in noot
Mijn vrient, maar 't redt noch niet mijn Broeder uit zijn doot,
Die ſterven moet, ſchoon ik meer vrienden had als haren.
Zoo lang dien aarts-tiran zijn bloetdorſt niet laat varen,
Terwijl mijn Broeders deugt elks nijt al lang ontgroeit,
Behalven Robberts, toch moet werden uitgeroeit,
Gelijk een hogen olm, met wortel, ſtam, en telgen.
Zoude ik dan leven, als dit zant zijn bloet zal ſwelgen,
In ſchande, wijl al 't heir zijn val tot ſchande duit.

Kar. Een misdaat wiſcht by 't volk noit zoo veel weldaân uit;
Het heugt hen noch, hoe vaak zijn arm in 't velt, te paarde,
Door moedt, beleit, en kracht, den Vorſt en 't Rijk bewaarde;
Het heir beſchermde, en ſtout, d'ontrouwe Brit verwon,
Met meerder buit als elk ter tente ſlepen kon.
Neen; 't ſlagſwaart rooft geenſins zijn krijgsroem met zijn leven.

Ad. Zoude ik hem dan zoo laf voor 't moortaltaar begeven?
Zijn treurrol aanzien, koel, en zonder ſchaamte, of wee?
Of 't moorden vluchten? neen; ik droeg den moorder meê:

Hy zitme in 't hart, die, om den Vorst zijn plicht te quijtẽ,
Mijn Broêr gevangen leyde, en my de schult zal wijten;
Dat's d'eer, wiens kracht ons beide in 't graf rukt, root van bloet.
Kom, laat ik hem in 't hart doorstoten, die 't ons doet.

Kar. Waar voert de wanhoop u?

Ad. 'K wil sterven door mijn handen.

Kar. Maar, zoo verlost gy niet uw Broeder uit zijn banden,
Noch rukt hem uit de klauw des wrekers, door uw val.

Ad. Moet ik zijn sterflot zien, op dat ik 't wreken zal?

Kar. Wat kan uw wraak, als hy verdelgt is, hem toch baten?
Schep moet, voorzichtigheit zal noit haar poging laten,
Schoon eens haar slachboeg mist, de stroom haar tegen spoelt;
Maar als een roeybark, die met al zijn riemen woelt,
Om d'Ebb' des snellen Rijns te kloven, door den stéven
Nu voort geschoten, dan wat overstuur gedreven,
Een plaats houdt, tot de vloedt uit zee hem opwaarts voert;
Zo wachtze ook tot de stroom haar meêloopt. Hoe ontroert
Dit uw gemoedt?

Ad. Helaas! zal wint, en stroom, en wachten,
Mijn ziel nu troosten, in wanhopende gedachten.
Met wachten loopt ons wint en stroom dwars voor de boeg.
Mijn wanhoop drijft my voort. Ik wachte al lang genoeg.
Kom, gaan we. O Broeder! 'k zal voor 't uw mijn leven wagen,
Al zoude ik, Robbert, en gantsch Saxen, 't noch beklagen.

VYFDE DEEL.

EERSTE TONEEL.

Robbert. Reynout, en *Lijfwacht. Kamerling.*

Rob. NU hoeft gy niet voor d'eer uws dochters meer te vrezen;

En op dat gy daar van moogt bet verzekert wezen,
Zult gy een proef zien van mijn wraak,aan een die dorst
Uw krooſt beledigen, en in uw krooſt zijn Vorſt.

Eenige van de Lijſw. binn.

Haal Rudolf;'k wil mijn wraak in 't harte niet verſmorẽ,
Maar hem zijn gruweldaat,en ſtraf,nocheens doen horẽ,
Eer ik hem ſtraf; mijn toorn ſteekt op gelijk een gloet,
Onblusbaar, als alleen door des verraders bloet.

Rey. Vergunme, ô Vorſt! dat ik uw wit mach tegenſpreken.

Rob. Zeer gaarne.

Rey. Een Vorſt mach 't quaat wel ſtraffen,maar niet wreken
Uit gramſchap; want daar toorn de wraak vervordert, gaat
Het oordeel nimmer naar hoegrootheit van het quaat,
Maar naar hoegrootheit van des Rechters haat; de reden
Moet voor de misdaat een gelijke ſtrafwet ſmeden:
Wilt gy dan ſtraffen die mijn dochter heeft misdaan?
Laat niet, uit toorn, de ſtraf zijn ſchult te boven gaan;
Maar, recht en reden, d'een met d'ander evenaren.

Rob. Een Vorſt kan beſt het recht in achtbaarheit bewaren,
Als hy van quaat en goet zich ſtraks gevoelig toont;
Een misdaat overſtraft, een weldaat overloont,
En zoo bekrachtigt zijn verboden,en geboden. (doden,
Wien my misdaan heeft, moet mijn oordeel aanſtonts
'K hield' anders geen ontzag in 't heir, dat my nu vreeſt,
En waar lang lijv'loos, had ik wrakeloos geweeſt.

Rey. 'K wil geenſins Rudolfs ſchult of onſchult hier bewerẽ,
Noch u, hoe ſwaar, en wien, gy hebt te ſtraffen, leren;
Maar toen ik Koning waar, wiert d'eerſte misdaat vaak
Verſchoont, de tweede flauw, de darde zonder wraak,
Of haat,na ſchult,en wet,geſtraft. 'K liet niemant ſtervẽ,
Als die 't zelfs beſt waar dat hy 't leven quam te derven:
Maar nimmer zoud' ik zulk een Veltheer, zulk een Helt,
Doen ſneuv'len.

Rob. 'K heb hem nu geboeit in mijn gewelt,
Gelijk een leeuw, dien ik zijn keten niet kan ſlaken,

Of moſt hem zelfs ten proye in muil en klauwen raken,
Zoo wierdt ik eer van hem, als hy van my, geſcheurt.
't Is beter dat ik zijne als hy mijn doodt betreurt.
Men ſluit geen Grooten om zoo licht weêr los te laten.
Hy ſterf, dan zal hy my, noch Leonoor, noit haten.
Reyn. Hy komt.

TWEEDE TONEEL.

Robbert. Reynout. Rudolf. Lijfwacht. Kamerling. Schiltwacht.

Rob. VErmetele, gy weet dat klein noch groot,
Die my beleedigde, oit mijn ſtrenge ſtraffe ontvloodt.
Wat rade u dan uw Vorſt in Leonoor te honen?
Hoe kunt gy 't gruwelſtuk bewimp'len, ik verſchonen?
Daar gy mijn min verachte, en als een honingdief
Uit ſchenzucht maken wilde uw veltboel van mijn Lief.
Ru. Haar ſchoonheit overwon mijn ziel, de min mijn reden;
Ik wierdt, als gy, verrukt door haar volſchapenheden:
Onkundig, dat een ſtraal een maagdenoog zoo licht
Ons hart komt treffen met zoo doodelijk een ſchicht.
Rob. Als 't is.
Rud. 't Waar duiſter, en de wijn te veel gedronken
Op 't zegenmaal, vermeerde in d'eenzaamheidt mijn vonken,
Terwijl het boſch mijn min beloofde al ſtil de ſchant
Bedekt te houden, naar het bluſſchen van mijn brant.
Dit deedt my dolen, en met kracht haar eer beſpringen;
Maar 'tis verſchoonbaar, Vorſt, ik kon my niet bedwingẽ,
'K ontſchuldigde uwe min, en ſtemze u toe, naardien
Haar elk moet minnen die haar ſchoonheit komt te zien.
Rob. Gy wiert verrukt, en nu minne ik met u believen,
Naar dat gy in haar eer mijn Majeſteit wout grieven.
De wijn, de nacht, het boſch ontſtak u zoo, dat gy
Uw tocht niet dwingen kondt in maagdenſchendery.

Verwaten, ik wierd wel verrukt haar deucht te minnen;
Maar kuiſch, geen geilheidt was oit meeſter van mijn zinnen;
Doch zegme, is Leonoor niet ſchoon en waardig, dat
Zy wordt bemint van my?

Rud. Ia Vorſt.

Rob. Wel aan dan, wat
Verſchooning zoekt gy voor uw ſchenzucht, door uw liefde (griefde.
Op haar, om dat haar ſchoonte uw hert met geilheidt
'K ontſloeg u, bleef dan noch uw liefde, of waarze ook uit?

Rud. Wat zeg ik? beide is 't quaat, of goet, naar hy 't beduit.
'K zou haar nog minnen, mits ik moet om al haar gaven;
Doch kuiſch mijn verd're luſt, reeds doodt, in 't hart begraven,
Als dwaasheit zijnde, dat men zijn gedachten ſlaat
Op iets onmoog'lijx, 't welk zich noit genieten laat.

Rob. Zo is 't, gy zoud haar noch beminnen, als voor dezen;
Doch kuiſch, tot dat gy los met haar alleen zoud wezen,
En tijt, en plaats uw drift den toom gaf, dan zou ſtil
't Verand'ren van 't geval verand'ren ook uw wil,
En gy zoud mijn Princes uit geilheidt weêr beſpringen;
Want werdende betrapt, zoo koſtge u niet bedwingen
Van liefde, en zoo moſt ik u dulden voor altijt.
Neen, Rudolf, 'k wil dat gy niet meer in prijkel zijt,
Van dat haar ſchoonheit, en haar deugt u weêr verrukken
In geile tochten, tot zoo ſnoode gruwelſtukken,
Hier zorg ik voor; doch zal my van die zorg ontſlaan,
Zoo ras het ſlagſwaart u is door de nek gegaan.
Bereidt u, want gy zult op heden ſterven moeten.

Rud. Zo kleen een misdaat met zo groot een ſtraffe boeten?
Ik ſterven! meent gy 't Vorſt, of doet gy 't om te zien
Of Rudolf wel den doodt zijn bloten hals durft biên?
Niet ſlechs zijn hals, maar ook zijn borſt, en dit vertonen
Mijn wonden, mits ik noit mijn leven wou verſchonen,

Daar

Daar ik op lijfsgevaar uw Kroon ten dienſt kon zijn.
Dit weet gy, en daarom acht ik uw toorn maar ſchijn.
Rob. 't Is waarheit, en geen ſchijn: uw doodt ſtaat vaſt op heden.
Rud. En om zo kleen een ſchult! zijn dan uw vaders zeden
En hofſwier, reeds gerukt uit uw geheugen? weet
Gy nu niet meer, hoe hy ten Hoof zijn leven ſleet?
Terwijl hy, ſchoon gehuwt, voor geil liep als een doffer
In 't wilt, de ſchoot gebruikte onkuiſch van yder Ioffer;
En maakte elk Hoveling terſtont zich zelfs gelijk,
Een vuil bordeel van 't Hof, en hoerrijk 't ganſche Rijk.
Van waar komt u dees nieuwe en ſtraffe kuisheit? laten
Alle and're Vorſten niet die vryheidt aan ſoldaten,
Dat zy de vrouwen, van haar vyanden geroofr,
Omhelzen tot haar luſt, en koſt dit nu mijn hooft?
Daar ik uw Veltheer ben, en oorzaak door mijn degen
Van d'overwinningen, diege immer hebt verkregen;
Ia dat gy leeft, weet dat alleen mijn krijgsmoet dank;
Want zonder die, waart gy geſneuvelt over lank;
'k Heb my wel duizentmaal in doots gevaar begeven,
Daarge anders waart vermoort, en redde alleen uw leven;
Dus waart gy weêr verplicht, voor my, in doots gevaar
Te treden, en wort gy noch zelfs mijn moordenaar?
O gruwel! 'k had dat noit gedacht, noch durven denken.
Rob. O laſteraar! gy kunt met laſt'ren my niet krenken,
Al braaktge ook al uw gal, ik wreek het met een ſlag,
Die meer op u, als al u vloek op ons vermag.
Rud. O wrede ondankbaarheit! de Goden zullen 't wreken.
Rob. Leidt hem weêr binnen.
Rud. Wraak!
Rob. Laat niemant hem meer ſpreken.

DER-

DERDE TONEEL.

Robbert. Reynout. Lijfwacht. Schiltwacht. Kamerling.

Rob. MYn liefde op Leonoor doet my het al bestaan.
Reyn. De Vorst wordt van die liefde op 't beste niet geraân,
Behalven dat uw min zal zonder vrucht verdwijnen:
Dus is de liefde u ernst, verlaatze.
Rob. Dit zou schijnen
Of gy mijn min benijde, en 't Huw'lijk met uw kroost.
Reyn. 'K raade u ten besten.
Rob. Maar met weinig vrucht of troost.
Reyn. Een wijze zal geen raadt, die heilzaam is, versmaden,
Al strijtze met zijn lust.
Rob. Die my mijn min ontraden,
Of willen stuiten, rade ik afstaan van haar stuk;
Want wie my tegenspreekt, verhaast zijn ongeluk.
Reyn. Ik spreek u tegen, Vorst; maar wat rampzaligheden
Zoude ik verhaasten, die mijn ziel niet heeft geleden.
Gy zucht.
Rob. Ik moet.
Reyn. Waarom?
Rob. Ik vind de Godspraak waar,
En min vergeefs, tot gy zult bukken voor 't altaar.
Reyn. Wat 's dat? hoe, is 'er noch voor my iets meer te lijden?
Rob. De doodt.
Reyn. Nu dank ik u, die stof geeft tot verblijden,
Hoewel uw Majesteit dat zelden is gewoon.
De droefheidt, om 't verlies van mijn voor-oud'ren Kroon,
Op my bestorven, met mijn erfrijk, is verdwenen,
Gelijk die glory, al mijn rampspoet vliegt daar henen;

Want

Want dit waar my, ô Vorſt! de grootſte ramp alleen,
Dat gy mijn krooſt beminde, en ik noch hier beneên
Moſt leven, deze uw min weêrſpreek ik al mijn dagen;
Want daar door worde ik eer van alle ellende ontſlagen.
Wat mart gy noch, ſtoot toe, verlos mijn hart van pijn.
Hoe brandt mijn ziel, om haaſt by d'Engelen te zijn!

Rob. Gy, Vader, ſchrikt niet voor de doodt, als of men 't leven
Voor 't autaar zonder pijn ten halswonde uit kon geven.

Reyn. Schrikt gy dan voor de doodt, en dwingt zoo veel gewelt?

Rob. Ik ſchrik niet voor de doot, geharnaſt zijnde in 't velt.

Reyn. Ik niet ontwapent, en de plaatze daar wy ſterven
Geeft weinig trooſt of heil, zoo doetze ook weinig derven;
Ook is noit moortmanier bedacht van een tiran,
Wiens pijn een Chriſten ziel niet vrolijk lijden kan.

Rob. Gy juigt; al hebt gy luſt uw leven te verkorten,
'K heb deerenis met u, ontzie uw bloedt te ſtorten,
En wenſch, dat gy in 't kort verand'ren moogt van wit.

Reyn. G'ontnaamt my alles, wat ik oit hadt in bezit,
Met onrecht, door gewelt, wat treft dan nu uw harte,
Dat gy my 't leven laat behouden tot mijn ſmarte,
En niet begeert, dat ik alleen noch hebbe. of heeft
Uw ziel vermaak dat mijne als noch in droefheit leeft?
Naardien ik haak om ſtraks te ſterven, door uw degen,
Nu gy mijn dochters hebt in uwe klauw gekregen,
En d'eene mint, och! of gy beide hate, en zy
Nu mochten ſterven, en verloſt zijn neffens my.

Rob. 'K beklaag u, dat gy zoo uw doot te moet wilt lopen.

Reyn. Wat is hier meer voor my te wachten, of te hopen,
Als langer droefheit, en meer onſpoet metter tijt,
En ik beklaagme dat gy te genadig zijt,
Zoo dat genade is my het leven uit te rekken,
Om mijne ziel tot meer rampzaligheit te ſtrekken.

Rob. Uw dochters zullen u die ſterfzucht wel ontraân.
Ga hene, en haal haar hier. Men moet zoo licht niet ſtaan *Kamerling binnen.*
Naar zijn verderf, en doodt, die yder tracht t'ontwijken,
Daarom bemuurt men ſteên, bevolkt de Koninkrijken,
En voert den oorlog, daar men worſtelt met de doot,
Op hoope of men aldus den ſterfdag wat ontvloot.

Reyn. Voert gy deze oorlog om uw haartſteên en altaren
In ruſt, voor overlaſt van and'ren, te bewaren,
Op dat geen vreemde Vorſt uw eigene onderdaan,
Zou kneev'len, zoo naamt gy verkeert de wapens aan
Om hier te woeden.

Rob. Daar verſchijnt het puik der vrouwen.

VIERDE TOONEEL.

Robbert. Reynout. Leonora. Sophia. Lijfwacht. Kamerling. Schiltwacht.

Reyn. MYn dochters, mag ik u voor 't laatſt noch eens aanſchouwen?

Leo. Ach, vader! wat is dat?

Soph. Waarom voor 't laatſt gezeit?

Rob. Princeſſen, treurt niet, maar hoort eerſt het recht beſcheit
Van my, die 't al om u, mijn Leonoor, wil derven...
Wat mijne, ach, waart gy mijne! uw vader zou niet ſterven.

Leo. Helaas! ik ſchrik en krijg geen uitſlag van de zaak.

Rob. Die zult gy horen.

Leo. Ach!

Rob. Bedroefde ſchoonheit, ſtaak
Uw treuren.

Leo. Ach, begin! hoewel ik ſchrik voor 't ende.

Rey. Neen, ſchrik niet, want dat is het ende van mijn ellende.

Rob. Gy kent mijn liefde op u, en weet hoe veel ik biê,
Om uwe wederliefde in 't eindt te winnen, die
Gy weigert, en verſweert uw Minnaar oit te geven;
Dus moſt ik ſterven, die niet zonder u kan leven,
Indien mijn Prieſterſchap, Mars offerende in 't velt,
Geen uitſlag van mijn min door Mavors waar geſpelt,
En my door hen met laſt, dat woude ik eens verwinnen
Uw wederliefde, en uw onbuïgelijke zinnen,
Zoo moſt uw vader nu, voor 't rijzen van de Maan,
Onthalſt, geoffert zijn aan Mars.

Leo. Ach!

Soph. Ach!

Reyn. Wel aan,
Ik ben bereidt, gy hebt niet naar de Maan te wachten:
Ik kniel, als gy maar wilt, kuntge uw verwonnen ſlachten,
Die liever ſterven wil als leven, zoo uw hant
Mijn dochter leiden zoude op 't Huw'lijks ledekant.

Soph. Ach, vader! moet gy dan verſcheiden!

Leo. Ons hier laten?
Die ouderloos, ten roof van woedende ſoldaten,
Hier ſwervende in het heir, niets wachten, als dat wy
Geſchonden, en geſleurt, door dolle razerny,
Rampzalig naar ons einde, en ſterfdag ſtaâg verlangen.

Soph. Waart gy geſneuvelt in den veltſlag, niet gevangen,
En wy 't ontvlucht, gelijk wy konden, naar een oort,
Daar d'ingezeten noit van zulk een wreetheit hoort;
Gelukkig waren wy.

Reyn. Men moet geduldig lijden,
De rampen, die men niet door voorzorg kon vermijden:
Dus Dochters, neem gedult; in uwe zuchten ziet
Mijn ziel uw liefde wel; maar tranen kunnen niet
Ons lot veranderen, en reeds gebeurde zaken

Geheel

Geheel tot niet, of van een andere uitkomſt maken.
Wy zijn hier in 't gewelt van Robbert, en die kan
Ons aandoen wat hy wil.

Leo. Vorſt, zijt gy een tiran,
Dat gy mijn vader wilt vermoorden, d'oorlogskanſſen
Verand'ren, bralt gy nu met zoo veel lauwerkranſſen,
En overwinningen, een ſlagh, een krijgsgeval,
Ontrooftze u alle, als u licht kort gebeuren zal,
Of kan; denkt als gy meê gevangen wierdt genomen,
Dat vaders ſterflot u ook zeker op zou komen;
Verander toch van wit, en toom uw wreedtheidt in.

Rob. Dat hangt aan 't geven, of aan 't weig'ren van uw min.

Leo. Hoe?

Rob. Ia Princes, gy houdt uw vader in zijn banden;
Zijn doodt en leven ſtaat alleenig in uw handen,
Eiſcht gy van my dan, 't geenge u zelve geven kunt?
Beminme, en toon dat gy uw vader 't leven gunt;
Gy lieft hem, ſchijnt het, wijl gy voor hem komt te ſpreeken;
Want waarlijk zult gy hem de hart-aâr zelfs afſteeken:
Want of zijn offer werdt van Mars geëiſcht, zoo gy
My nochtans wedermint, ſchenk ik zijn leven vry,
Herſtel hem op zijn throon, tot Vorſt van ganſch Brittanje,
En ſcheep mijn oorlogsvolk weêr over, naar Germanje,
Om daar, met u gehuwt, te leven blijde in vreê,
En 't bloedig oorlogsſwaart te zeeg'len in de ſcheê.
Wie is dan wreder, ik, die om uw liefde t'erven,
En anders zelver ſturf, uw vader noô doe ſterven;
Of gy, die, als gy my geen wederliefde geeft,
Uw vader, neffens my, doet ſneuvelen? kom (heeft
Dan kinderlijke liefde en plicht op u vermogen)
Toon aan uw Minnaar, en uw Vader, mededogen;

Of

Of anders blijftge in plicht te kort, en t'onrecht wijt
Gy my al 't quaat, waar van gy zelve d'oorzaak zijt.
Leo. Ach vader! hoe zal zich uw dochter hier in houwen?
Of u zien ſterven, of met deze uw vyandt trouwen?
Ach zuſter! vader, ach! wat raadt gy my?
Reyn. Mijn krooſt,
Volhard in 't weigeren, ik ben de doodt getrooſt:
'k Wil liever ſterven, als belofte en trouw verbreken.
Rob. Van wat belofte, of trouw, wil hier den vader ſpreken?
Reyn. De Vorſt der Schotten mint mijn dochter Leonoor,
En heeft haar trouw verzocht, die zy hem gaf: hier door
Is zy en ik, die meê deze Echt heb helpen ſluiten,
Verbonden aan onze eedt.
Rob. Moet gy dit nu eerſt uiten?
Ha Leonora, hadt gy in de morgenſtont
My dit gezegt, 'k hadt nu al ver de Schotſe gront
Beſlagen met mijn heir, en binnen korte dagen
Mijn grootſte vyandt, en uw Bruidegom, verſlagen.
Leo. Dat vreesde ik ook, waarom mijn liefde vaſt beſloot
Niets t'uitten van die trouwe, als in de hoogſte noot.
Rob. Ha Roelandt, zult gy my het huwelijk beletten
Met haar? ô neen! 'k zal nu op u mijn ſabel wetten.
Uw doodt vervolgen met mijn ganſche macht, zoo lang
Tot gy geſneuvelt zijnde, ik haar ten Bruid ontfang.
De liefde wapent my, en zal uw Schotſe wallen,
Hoe hoog getorent, noch voor morgen overvallen,
Door Muurrammeyers, om uw Konings Hof den kruin
Te ſchudden, dat het ſtort, en ſmoort in rook en puin.
Leo. Hoe heeft de wreedtheidt nu, op u, zoo groot vermogen?
Rob. Gy mint mijn vyand, zijnde alleen met hem bewogen:
Waarom beweegt u niet mijn liefde en mijn verdriet,
Of achtge al mijn gebeên, mijn min, noch lijden niet?
Dat radt, verhoop ik, zal noch keeren met uw zinnen;

Hoe meer gy my nu haat, hoe meer gy my zult minnen,
Zoo ons gespelt is door 't Orakel, Gods besluit.
Reyn. Wat 's dat?
Rob. De Priesterschap. Heer Wolfaart treet voor uit.

VYFDE TONEEL.

VVolfaart. Baldewijn. Robbert. Reynout. Leonora. Sophia. Outerknapen. Lijfwacht. Kamerling. Schiltwacht.

Wolf. KOmt Outerknapen, zet daar 't Outer, rep uw handen,
Ontsteekt den houtmijt, die ten dienst van Mars zal branden.
Waar hebt gy d'offerbijl, en 't wierookvat?
Bald. Alhier.
Reyn. Wat wil dees toestel? wat dit Outer met het vier?
Rob. Hier voor zult gy terstont door 's Priesters slachtbijl (bloeden,
En 't leven off'ren.
Reyn. Wel.
Soph. Den hemel wil dat hoeden.
Reyn. Dees toestel waar voor my onnodig, die, bereidt
Tot sneuvelen, uw swaart het hart in stilligheidt
Doorstoten konde; of wilt gy noch mijn uitvaart eeren
Met meerder volk, om meer hier door te triumpheren?
Leo. Ach Vorst! is vaders doodt uw ernst? waar toe zoo wreet?
Soph. Ach! is uw Majesteit geholpen met ons leet?
Of wilt gy bloed? wel aan, doorstoot mijn levens ader,
Op dat ik sterve voor, of neffens mijnen vader.
Leo. Ach, zuster, ach! zijn wy hier vader in zijn noot
Gevolgt, laat ons hem nu ook volgen in zijn doot,
Of voortreên. Wrede Vorst, laat uw altaarbijl swayen
Door onze halzen, en ons bloedt uw wreetheit payen.
Rob. Zoude ik u sterven doen, mijn Leonora, neen;
Ik min u, daarom sterft uw vader maar alleen:

Gy

Gy kunt, mint gy my, weêr van ſterven hem bevrijden.
Bald. Neen, hy moet ſterven.
Reyn. 'k Wil de doodt ook willig lijden.
Soph. Ach! oude Wighelaar, zijt gy zoo wreedt en bars?
Bald. De Krijgsgod eiſcht zijn doodt, hy ſterft ter wil van
Leo. Ach, vader! (Mars.
Reyn. Schrei toch niet, wijl my uw tranen drukken.
Soph. Zoo drukt uw lijden ons.
Bald. Zal d'offer haaſt gelukken?
Rob. Mijn Lijfwacht, ſpoed u, haal hier Rudolf ook terſtont,
Belet hem 't laſt'ren, ſtopt een hantſchoen in zijn mont.
Eenige Lijfwachten binnen.
Wolf. Kniel neêr.
Leo. O hemel! ach!
Wolf. Men bint hem.
Bald. Reik uw handen.
Leo. Ach! bint men u?
Soph. Ach! wie redt vader uit zijn banden?
Reyn. Mijn dochters, treurt niet meer, 'k verlaat u met mijn
Maar God en mijne ziel houdt by u zijn verblijf, (lijf,
Zal om u ſweven, en u gâſlaan tot het ende.
Ik ſterf nu, en leg af alle onſpoet en ellende,
Met dit mijn leven.
Leo. Ach!
Reyn. Ik laat u in 't verdriet,
Maar Godt geeft uitkomſt vaak, daar niemant uitkomſt
ziet.

ZESTE TONEEL.

Rudolf. Robbert. Reynout. Leonora. Sophya. Wolfaart. Baldewijn. Lijfwacht. Outerknapen. Kamerling. Schiltwacht.

Reyn. Vaar wel.
Soph. Hoe konnen wy?
Reyn. Vaar wel, ik moet verſcheiden.
Bald. Reik my den ſlachtbijl.
Wolf. Wil u tot de doodt bereiden.

Reyn. Ik ben bereit.
Soph. O ſchrik! ai my!
Leo. Ik ſterf, ach! ach!
Reyn. O hemel! gun genâ.
Bald. Hoe Vorſt, ſtuit gy den ſlag?
Rob. O grouzame offer! die mijn Lief, mijn Bruidt, doet ſterven.
'K moet Leonoor om u, in plaats van trouwen, derven.
Bald. Zy ſwijmt; maar hou ſlechts moet, 't is met een ſlag gedaan.

ZEVENDE TONEEL.

Karel. Rudolf. Reynout. Robbert. Leonora. Sophia. VVolfaart. Baldewijn. Lijfwacht. Kamerling. Outerknapen. Schiltwacht.

VVolf. WAt 's dat?
Bald. Hoe! Karel vlucht.
Rob. Wat nu?
Kar. Wy zijn verraân.
Men ſtaak deze offer, berg het lijf.
Rob. Waarom? laat horen.
Kar. De Schot in 't heir.
Rob. Maar hoe?
VVolf. Ach, nu gaan wy verloren!
Kar. Heer Adelbart ontſloot den Wagenburg: de Schot
Valt in, vermoort het al met ſtille trommel, tot
Hy 't veltquartier genaakt van Rudolf: toen aan 't roepen
Door Adelbarts bevel: vlucht alle, of volgt dees troepen.
't Is voor uw Veltheer, die voor u zijn lijf altijt
Dorſt wagen, ſtut zijn val, zoo gy hem dankbaar zijt.
Elk volgt den vyandt, mort op u, vervloekt en laſtert
Uw wreetheidt.
Rob. Adelbart, hoe zijt gy nu verbaſtert
Van d'edelmoedigheit, en trouwe, aan my u Vorſt
Zoo vaak bewezen.
Kar. Daar komt Roelandt al.
Bald. Hy dorſt

Naar

Naar Mavors Priesterbloedt.

VVolf. Hier zullen wy noch sneuv'len,
In plaats van Reynout.

Rob. Godn!

ACHTSTE TONEEL.

Roeland. Edmund. Robbert. Rudolf. Leonora. Sophia. VVolfaart. Baldewijn. Karel. Lijfwacht. Outerknapen. Kamerling. Schiltwacht. Gevolg van Schotse Edelen en Soldaten.

Roel. BEzet terstont dees heuv'len
Rontom met sterke wacht. Brittonsche roede, ik
Uw dapperheit, maar leer nu buigen. (groet

Rob. Mits ik moet.

Roel. Wat 's dit, mijn Bruidt, en doodt! wiens handt heeft
Mijn Engel. (haar verslagen.

Leo. Ach, ai my! zijt gy 't, mijn welbehagen?
Mijn Bruidegom, hebb' ik u hier, of is 't een droom?

Edm. Mijn Bruidt, rijs mede.

Soph. Ach, Lief! zijt gy 't? weest wellekoom.

Edm. Ik ben 't.

Leo. Ach, komt gy noch het bloedige offer stuiten
Van Vader?

Soph. 'K ben te swak om al mijn blijdtschap t'uiten.

Leo. Rijs Vader, en verlaat het gruw'lijk moordaltaar.

Reyn. Wie rukt mijn ziel, die reedts verzelt met d'Eng'len waar,
Nu weêr naar ond'ren, om in ramp, en rou te leven?

Roel. Ik, die om u door zoo veel rampen heen dorst streven.

Reyn. Zijt gy 't, ô Roelant! en ontzerge ons onverwacht?

Roel. Ter goeder uur stuit ik die grouwzame offerslacht,
Hoewel ik hadt gedacht al eer mijn oorlogsbenden,
Tot wering van den Sax, uw Kroon ter hulp te zenden;
Maar onlust in mijn Rijk weêrhield my. Doch 't beslaan
Van 't stuk herstelt het weêr, 't kon beter noit vergaan.
Daar komt Heer Adelbart, een oorzaak van mijn zegen;
Door hem heb ik de voet op Robberts nek gekregen.

LAATSTE TONEEL.

Adelbart. Roelant. Rudolf. Edmund. Robbert. Reynout. Leonora. Sophia. VVolfaart. Baldewijn. Karel. Lijfwacht. Outerknapen. Kamerling. Schiltwacht. Gevolg van Schotse Edelen.

Adel. WAar is mijn Broeder? laat hem los, hoe! zijt gy
Rud. Daar leidt den handtſchoen. (ſtom?
VVolf. Goôn! hoe draait gy 't krijgsrad om.
Rob. Verrader, zult gy zoo uw Vorſt verraden?
Adel. Goden,
Gy weet het, hadt de Vorſt mijn Broêr niet willen doden,
Dat ik hem nimmer hadt verraân: dies neem gedult.
Ik heb mijn plicht betracht, en gy koelt zelfs uw ſchult.
Bald. O Mars! zult gy hier zoo uw Voeſterzoon verlaten?
Rob. Hoe ſpeelt de krijgsfortuin met Koningen?
VVolf. Hoe haten
De Schikgodinnen ons geluk, en outerkracht.
Roel. Gy hebt, ô Saxe Vorſt! dit eilandt, door uw macht,
Tot hier toe, zonder recht voor u doen buigen, heden
Is 't omgekeert, en gy, die hier wierdt aangebeden
Door dwang, gelijk een Godt, zijt mijn gevangen nu;
Maar hoe behagen al deze oorlogsgruw'len u?
Zy ſmoren hem, die haar verwekte, in eigen plagen.
Wat ſtraf behoort gy, voor uw wreetheit, nu te dragen?
Doch vrees niet, ſchoon uw doot en leven ſtaat aan my,
Men zal u Vorſtelijk onthalen naar waardy,
En ſpreeken onderwijl van een gewenſchte vrede.
Rob. Daar haak ik naar.
Rud. Ik ook.
Reyn. 't Verwoeſt Brittanje mede.
Roel. Maar gy, ô peſten in een bloeyendt Rijk! zult ſtrax
Van 't outer, dat gy hebt doen roken by den Sax,

Naar Schotlant weg gevoert, in 't koolgebergte graven,
En worden daar zoo ſtreng gehandelt als mijn ſlaven.

VVolf. O droefheit!

Bald. Wordt ons zoo de wellust afgeſneên?

Reyn. Ik vindme al 't oudt en ſwak, om al de ſwarigheên
Van 't ampt eens Konings op mijn ſchoud'ren meer te ſchragen;
Dies wil ik u mijn kroon en dochter beide opdragen.
O Edmund, Humberlant vernoegt u tot een Rijk:
Ontfang ook Leonoor, van my, ten huwelijk,
O Roelant! die gy door uw wapens hebt verwonnen:
En Godt geve u in d'Echt het heil dat wy u gonnen.

E I N D E.

I N H O U D.

Hier toontmen, dat de Liefde is ſterker als gewelt;
De plicht van Broeders, en van Zuſters, en van Vader;
Hoe veel een Wichelaar by wijze Vorſten geld;
En hoe oprechte Trouw, door hulp van een Verrader,
Het bloedige offer van een Vorſt en Veldheer ſtuit,
Zijn Vyand overwint met zijn verwonne Bruid.